

Instituto de Educación Superior Intercontinental da Empresa (IESIDE)

Presentación do centro

Presentación do centro

Web

Guía do centro

Guía do centro.

Acceder á guía do centro

Localización

Localización dos campus

Web

Grao en Administración e Dirección de Empresas

Materias

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V55G020V01501	Decisións de financiamento	1c	6
V55G020V01502	Dirección comercial II	1c	6
V55G020V01503	Dirección estratéxica	2c	6
V55G020V01504	Réxime fiscal da empresa I	1c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V55G020V01702	Planificación financeira	1c	6
V55G020V01904	Réxime fiscal da empresa II	2c	6
V55G020V01909	Mercados financeiros	1c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V55G020V01932	Relacións laborais	1c	6
V55G020V01933	Ética e responsabilidade social corporativa	2c	6

V55G020V01934	Habilidades directivas	2c	6
---------------	------------------------	----	---

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V55G020V01935	Sistemas de información e TICs	1c	6
V55G020V01936	Planificación estratéxica e desenvolvemento empresarial	1c	6
V55G020V01937	Creación de empresas e business plan	1c	6
V55G020V01938	Protocolo e relacións públicas	2c	6
V55G020V01939	Xestión de procesos e sistemas de calidade	2c	6
V55G020V01940	Xestión da empresa familiar	2c	6
V55G020V01941	Liderado e habilidades da comunicación	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V55G020V01942	Comercio internacional	2c	6
V55G020V01943	Mercadotecnia internacional	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V55G020V01944	Comunicación e publicidade	1c	6
V55G020V01945	Mercadotecnia dixital e relacional	2c	6
V55G020V01946	Informática avanzada para o reporting e control financeiro	1c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V55G020V01947	Contabilidade e control de xestión	1c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V55G020V01948	Análise contable e auditoría	1c	6
V55G020V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	12

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Decisións de financiamento				
Materia	Decisións de financiamento			
Código	V55G020V01501			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Sánchez-Montaña Puga, Carlota			
Profesorado	Sánchez-Montaña Puga, Carlota			
Correo-e	csanchezp@afundacion.org			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	A materia de decisións de financiamento permitirá ao estudante identificar as distintas fontes de financiamento ao servizo da empresa, coñecendo o funcionamento de cada alternativa financeira, así como as súas vantaxes e inconvenientes e estimando o custo real que supón para a empresa.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Describir as alternativas financeiras existentes.	B1	C6	D3
	B5	C7	
	B8	C12	
	B14	C15	

Determinar as distintas fontes financeiras existentes no sistema financeiro.	B3 B4 B9 B14	C1 C6 C9 C11	D3
Estimar o custo das fontes financeiras.	B1 B3 B10 B13 B14	C8 C9 C11 C12 C15	D4
Tomar decisións en función dos resultados das distintas alternativas financeiras.	B1 B2	C7 C8 C9	D3 D4 D5
Asesorar sobre decisións sobre investimento e financiamento.	B2 B4 B5 B8 B10 B14	C6 C7 C8 C9 C10 C12 C15	D3 D4 D5
Coñecer a estrutura do sistema financeiro español.	B14	C2	

Contidos

Tema

O financiamento no sistema financeiro.

O custo das distintas fontes de financiamento.

O custo medio do financiamento da empresa.

Tómaa de decisións de financiamento.

As decisións de investimento e financiamento.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28.5	42.5	71
Traballo tutelado	5	25	30
Resolución de problemas	21	28	49

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula por parte do profesor dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Posibilidade de resolución e desenvolvemento de exemplos prácticos co obxectivo de clarificar os conceptos teóricos.
Traballo tutelado	Realización de traballo individual sobre desenvolvemento sustentable e presentación.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios prácticos en grupos de traballo como complemento á explicación teórica dos contidos da materia. Resolución conxunta cos estudantes e atención personalizada do docente. Resolución de dúbidas aos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Resolución de casos: Aprendizaxe colaborativo entre o profesor e o estudante, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do estudiantado relacionados coa materia. Tutoría en grupo: Aprendizaxe colaborativo entre o profesor e o estudante, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do estudiantado relacionados coa materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Realizarse traballo individual sobre o plan de acción de UE para financiar o desenvolvemento sustentable.	10	

Resolución de problemas	Exame Final. (60%)	90	B1	C6	D3
	Realizarase un control para valorar os coñecementos adquiridos até o momento (30%)		B2 B3 B5 B8 B9 B10 B13 B14	C8 C10 C11 C12 C15	D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria.

Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (40% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2022/2023.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022/2023.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Sesto Pedreira M.A. y De Pablo Redondo, R., **Guía Didáctica de Fundamentos de Inversión y Financiación**, UNED,

Gómez Bezares, F. y otros, **Inversión y financiación empresarial. Selección temática de lecturas**, SPRI,

Pisón Fernández, I., **Dirección y gestión financiera de la empresa**, Pirámide,

Suárez Suárez, A., **Decisiones óptimas de inversión y financiación en la empresa**, Pirámide,

Arroyo Rodríguez, A.M. y Prat Rodrigo M., **Dirección financiera**, Deusto,

Lassala Navarré, C. y otros, **Dirección financiera: Medios de Financiación empresarial**, Pirámide,

Álvarez González, A., **Medios de pago y operaciones de financiación**, Rama,

Boedo Vilabella, L., **Las fuentes de financiación y su coste**, Netbiblo,

Partal Ureña, A.; Moreno Bonilla, F.; Cano Rodríguez, M. y Gómez Fernández-Aguado, **Dirección Financiera de la Empresa**, Ediciones Pirámide,

Lassala Navarré, C; Meda Bartual, A; Navarro Miguel, V; Soler Monilla, A., **Dirección Financiera II**, Pirámide,

Partal Ure, A.; Moreno Bonilla, F.; Cano Rodríguez, M. y Gómez Fernández-Aguado, **Introducción a las finanzas empresariales**, Pirámide,

Robles Elez-Villarreal, J.F., **Decisiones Financieras para tiempos de crisis**, Instituto Superior de Técnicas y Prácticas Bancarias,

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección comercial II				
Materia	Dirección comercial II			
Código	V55G020V01502			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dpto. Externo			
Coordinador/a	Vázquez- Palacios Sánchez, Alejandro			
Profesorado	Vázquez- Palacios Sánchez, Alejandro			
Correo-e	alejandro.vazquez@ieside.com			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral				

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións

Resultados previstos na materia		Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Resultados previstos na materia			
Adquirir coñecementos e dominio das ferramentas do programa de mercadotecnia da empresa		B1 B5 B13	
Aplicar e pór en marcha estratexias comerciais de produto, tanto individualmente como en grupo		B1 B5 B9 B13	C14
Aplicar e pór en marcha estratexias comerciais de prezo, tanto individualmente como en grupo		B1 B5 B9 B13	C14
Aplicar e pór en marcha estratexias comerciais de comunicación, tanto individualmente como en grupo		B1 B5 B9 B13	C14
Aplicar e pór en marcha estratexias comerciais de distribución, tanto individualmente como en grupo		B1 B5 B9 B13	C14

Contidos	
Tema	
A proposta de valor da empresa e a súa tangibilización na mercadotecnia mix	O valor da empresa. A mercadotecnia mix
A definición da oferta: política de produto e prezo	Produto. Prezo
Diferenciación da empresa no mercado: políticas de distribución e comunicación	Comunicación. Distribución

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	4	5	9
Resolución de problemas	5	5	10
Aprendizaxe baseado en proxectos	10	32.5	42.5

Estudo de casos	10	10	20
Lección maxistral	22	45.5	67.5
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Realizárase a exposición por parte do estudantado ante o docente e o resto de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto, traballo tutelado... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O estudante debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Os estudantes, mediante o traballo en grupo, elaboran un documento sobre a temática da materia. Trátase dunha actividade de equipo que esixe ao mesmo tempo traballo autónomo do estudante que inclúe o coñecemento e a posta en práctica dos fundamentos teóricos que soportan a materia, a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, análise, síntese e redacción, e proposta dun plan de acción específico resposta ao problema exposto.
Estudo de casos	Actividade na que o profesor entrega aos estudantes para a súa análise individual e posterior discusión na aula casos representativos de situacións e/ou problemas empresariais. O estudante deberá analizar a información, identificar o problema, propor solución e argumentar esta, por escrito e a través da exposición ante un grupo de estudantes e/ou o conxunto da clase das principais conclusións alcanzadas na reflexión.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Requírese a participación activa do estudantado na aula a través de exposicións e debates. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material entregado polo profesor e que se consulte a bibliografía recomendada para completar a información co fin de seguir as explicacións e participar activamente nas cuestións e preguntas expostas ao longo da clase. En ningún caso as transparencias entregadas polo profesor constitúen material suficiente sobre o contido da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O estudante será atendido polo profesor no tempo e lugar de tutoría establecido ao efecto, sen prexuízo da dispoñibilidade que o profesor ofrece ao estudante de prestarlle aquel apoio que este puidese demandar, preferentemente a través de medios electrónicos, pero tamén mediante atención persoal nas instalacións docentes
Presentación	O estudante será atendido polo profesor no tempo e lugar de tutoría establecido ao efecto, sen prexuízo da dispoñibilidade que o profesor ofrece ao estudante de prestarlle aquel apoio que este puidese demandar, preferentemente a través de medios electrónicos, pero tamén mediante atención persoal nas instalacións docentes
Resolución de problemas	O estudante será atendido polo profesor no tempo e lugar de tutoría establecido ao efecto, sen prexuízo da dispoñibilidade que o profesor ofrece ao estudante de prestarlle aquel apoio que este puidese demandar, preferentemente a través de medios electrónicos, pero tamén mediante atención persoal nas instalacións docentes.
Aprendizaxe baseado en proxectos	O estudante será atendido polo profesor no tempo e lugar de tutoría establecido ao efecto, sen prexuízo da dispoñibilidade que o profesor ofrece ao estudante de prestarlle aquel apoio que este puidese demandar, preferentemente a través de medios electrónicos, pero tamén mediante atención persoal nas instalacións docentes.
Estudo de casos	O estudante será atendido polo profesor no tempo e lugar de tutoría establecido ao efecto, sen prexuízo da dispoñibilidade que o profesor ofrece ao estudante de prestarlle aquel apoio que este puidese demandar, preferentemente a través de medios electrónicos, pero tamén mediante atención persoal nas instalacións docentes.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Presentación	Presentación plan de mercadotecnia	10	B5 B9

Aprendizaxe baseado en proxectos	Exercicio en equipos "Deseñando a proposta de valor" e Proxecto plan de mercadotecnia	20	B1 B5 B9 B13	C14
Estudo de casos	Análise e presentación da solución a un caso problema entregado polo profesor	10	B1 B13	C14
Lección maxistral	Exame escrito final	50	B1 B5	C14
Exame de preguntas obxectivas	Exame tipo test, catro respostas e unha válida, aproximadamente na parte central do semestre	10	B13	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia requírese satisfacer dúas condicións: (1) obter unha puntuación mínima de 5 puntos no conxunto das probas a avaliar e (2) obter como mínimo unha puntuación de 3 no exame final (puntuado sobre 10). A puntuación obtida pola participación, así como a realización e entrega de todas aquelas tarefas establecidas polo profesor (casos, exercicios, supostos, exposicións, memorias, ...), mantense nas convocatorias de xaneiro e xullo do curso académico en vigor, pero non se gardará para os cursos sucesivos.

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria.

Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas fosen xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (50% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2022/2023.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022/2023.

No caso de conflito ou *disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

□ ARTAL CASTELLS, M., **Dirección de ventas: organización del departamento de ventas y gestión de vendedores**, 15ª ed., Esic Editorial, 2017

G. BOBADILLA, L.M., + **Ventas**, 4ª ed., Esic Editorial, 2011

□ KOTLER, P.; Lane, K; CÁMARA, D.; GRANDE, I., **Dirección de Marketing**, 14ª, Ed. Addison-Wesley, 2012

□ PERREAULT, W.D.; MCCARTHY, E.J., **Basic Management, A Global-Managerial Approach**, 15e., McGraw-Hill, 2006

□ SAINZ DE VICUÑA, J.M., **Plan de marketing en la práctica**, 22ª ed., ESIC Editorial, 2018

TRESPALACIOS G., J.A; VÁZQUEZ C., R.; BELL A., L., **Investigación de Mercados**, Thomson, 2005

OSTERWALDER, A.; PIGNEUR, Y. y SMITH, A., **Diseñando la propuesta de valor. Como crear los productos y servicios que tus clientes están esperando**, 6ª ed., Deusto, 2019

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Comunicación e publicidade/V55G020V01944

Creación de empresas e business plan/V55G020V01937

Mercadotecnia dixital e relacional/V55G020V01945

Outros comentarios

Esta guía docente esta; redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección estratéxica**

Materia	Dirección estratéxica			
Código	V55G020V01503			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Pereira Otero, Begoña			
Profesorado	Pereira Otero, Begoña			
Correo-e	begona.pereira@ieside.com			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	Esta materia impartirase integramente en inglés, por tanto, é imprescindible que os estudantes acrediten, con anterioridade, estar en posesión dun certificado oficial acreditando un nivel B2 de inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código			
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Pensamento crítico e autocrítico		
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita		
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación		
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo		
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados		
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa		
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado		
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial		
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.		
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial		
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais		
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais		
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes		
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial		
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas		
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos		
D4	Compromiso ético no traballo		
D5	Motivación pola calidade e mellora continua		

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Identificar os valores, recursos e capacidades da empresa que permitan a creación de vantaxes sustentables para os *stakeholders	B1 B14	C1 C3 C5
Analizar as oportunidades e ameazas que presenta a contorna externa para a toma de decisións nun sector específico.	B1	C5 C11 C12 C13
Formular as estratexias competitivas máis adecuadas para dar resposta aos retos da contorna no ámbito dunha empresa e facelo tendo en conta a Responsabilidade Social Corporativa.		C3 C11 D4 D5
Describir as estratexias dunha empresa e os métodos utilizados	B1 B13 B14	C11

Integrar os diferentes enfoques teóricos e as distintas visións de carácter persoal dun equipo de traballo na realización dun proxecto común.	B2 B5 B8 B9 B13	C5 C13	D1 D2 D3
Os estudantes serán capaces de deseñar, nun equipo de traballo, a estratexia competitiva e corporativa dunha empresa concreta.	B5 B8 B9 B10 B11	C1 C11 C12	D1 D5

Contidos

Tema	
1. Conceptos básicos da Dirección Estratéxica	- Concepto de estratexia - Dirección estratéxica. Decisións - Niveles de estratexia: corporativa, de negocio e operativa. - O proceso estratéxico: fases.
2. Misión e Obxectivos empresariais	- Principios estratéxicos: misión, visión e obxectivos. - Creación de valor e *Stakeholders
3. Análise da contorna xeral	- Introducción - A análise *PESTEL. Variables clave de cambio. - O perfil estratéxico da contorna
4. Análise da contorna específica	- Contorna competitiva ou específica: industria, negocio e mercado - O modelo de cinco forzas: análise do atractivo da industria - Competidores: grupos estratéxicos e segmentos
5. Análise interna da empresa	- O concepto de deriva estratéxica - Capacidades estratéxicas: recursos e competencias - A cadea de valor - A análise *DAFO
6. Vantaxes e estratexias competitivas	- Introducción - Estratexias competitivas: liderado en custos e diferenciación - O reloxo estratéxico - Estratexias para a industria madura
7. Estratexias corporativas. Deseño e posta en marcha	- Direccións para o Desenvolvemento estratéxico: expansión e diversificación - A Mariz *BCG - Métodos de Desenvolvemento: interno e externo
8. Implantación e control da estratexia	- O proceso de avaliación e selección da estratexia - Sumario xeral

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	21	20	41
Lección maxistral	25	30	55
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	20	22
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	20	20
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	10	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Analízanse casos, reais ou ficticios, coa finalidade de coñecer, interpretar, resolver, reflexionar, debater, para propor solucións aos problemas expostos.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia. Daranse as directrices para a realización dos exercicios e traballos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Entrevistas que o estudante mantén co profesor para o asesoramento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Estudo de casos	Entrevistas que o estudante mantén co profesor para o asesoramento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Probas	Descrición

Exame de preguntas de desenvolvemento

Entrevistas que o estudante mantén co profesor para o asesoramento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Estudo de casos	Estudo de casos, análises de situacións, lecturas e investigacións, e traballo na aula, co obxectivo de coñecer as situacións empresariais, interpretar problemas, xerar alternativas de solución, reflexionar, debater e aprender.	15	B1 B2 B5 B8 B9 B10 B14	C1 C3 C5 C12 C13	D2 D3	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame final. Proba de avaliación escrita, individual, sobre contidos teóricos e prácticos da materia que se realizará ao final do semestre.	50	B13 B14	C1 C3 C5 C11 C12	D3 D5	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proxecto individual sobre proceso de dirección estratéxica nunha empresa real. Definición de misión e obxectivos empresariais, análises da contorna xeral e específica, *análisis de competencias e vantaxes competitivas, estratexias de desenvolvemento de negocio, implantación e control de estratexias.	20	B1 B2 B10 B11 B13 B14	C1 C3 C5 C12	D1 D3 D4 D5	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame metade cuadrimestre. Proba de avaliación escrita, individual, sobre contidos teóricos e prácticos da materia.	15	B1 B13 B14	C1 C5	D5	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O exame final de curso (50%) poderá facer media co resto de cualificacións e avaliacións obtidas, sempre que nesta proba obtéñase 3,5 puntos ou máis, sobre un total de 10.

O plaxio será severamente penalizado. Non se aceptarán traballos, ou presentacións, fóra de prazo.

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria. Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (50% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2022/2023.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será "cega".

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022/2023.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Navas López, J.E. y Gerras Martín, L.A., **La dirección estratégica en la empresa. Teoría y aplicaciones**, 5ª, Civitas, 2015

Navas López, J.E. y Guerras Martín, L.A., **Fundamentals of Strategic management**, 1ª, Civitas, 2013

Johnson, G.; Whittintong, R.; Angwin, D.; Regner, P. and Scholes, K., **Fundamentos de Estrategia**, 1ª, Pearson Educación, 2010

Johnson, G.; Whittington, R et al., **Exploring Strategy: Test and Cases**, 10th, Pearson, 2014

Navas López, J.E. y Gerras Martín, L.A., **Casos de Dirección Estratégica**, 5ª, Civitas-Thompson Reuters, 2014

Ribeiro et al., **Cases of Strategic Direction**, Pearson Education, 2012

Fernández Sánchez, Esteban, **Dirección Estratégica de la Empresa**, Delta, 2004

Recomendacións

Outros comentarios

É imprescindible estar en posesión dun nivel *B2 de inglés para cursar esta materia.

A asistencia a clase é obrigatoria e terase en conta na avaliación continua.

A corrección dos exames finais será "cega".

Esta guía docente está redactada polo coordinador en inglés. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en inglés.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de *IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Réxime fiscal da empresa I**

Materia	Réxime fiscal da empresa I			
Código	V55G020V01504			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Cuadrado Ramos, José Daniel			
Profesorado	Cuadrado Ramos, José Daniel			
Correo-e	daniel.cuadrado@ieside.com			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	<p>Na materia examínase, desde un punto de vista fiscal, teórico e práctico, o sistema impositivo vixente relacionado coa empresa.</p> <p>Analizaremos cales son os distintos feitos impoñibles que obrigan á sociedade ou persoa xurídica, ou ao autónomo, como persoa física, a ter que pagar un tributo. Identificaremos os mesmos así como a forma, prazo e procedemento que temos para declaralos. De igual maneira estudaremos os procedementos administrativos de inspección, xestión e recadación que a Facenda Pública ten para esixir o cumprimento das nosas obrigacións fiscais; así como os dereitos que o administrado ten para defenderse.</p> <p>Todo iso, axudaranos a medir e valorar o custo impositivo das decisións que se adopten, e a carga administrativa que xera. Así mesmo permitiranos, a feixes, analizar e desenvolver as técnicas de planificación fiscal en relación, especialmente, coa nosa tesouraría ou caixa.</p>			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Adquirir coñecementos básicos para entender o papel que desempeña a fiscalidade nas decisións económicas.	B13	C4	D1
Desenvolver habilidades de procura, uso e comprensión da normativa tributaria vixente.	B1 B3 B10	C16	
Entender os efectos da *tributación sobre as distintas fontes de renda: traballo, capital, actividades económicas e alteracións patrimoniais.	B1 B10	C4 C8	
Potenciar a capacidade de traballar en equipo buscando atopar as mellores solucións tributarias.	B9 B13		D1
Xustificar e defender as decisións adoptadas en materia de *tributación mediante estudo de casos	B1 B5 B10	C8	

Contidos

Tema	
Parte *I: Introducción ao Sistema Fiscal	Obxectivos básicos. A organización da materia. O método de traballo e a súa avaliación.
Tema 1: Obxectivos e metodoloxía da materia.	

Tema 2: *Caracterización do Sistema Fiscal Español e bases para a fiscalidade persoal e empresarial.	O papel dos Impostos na realidade económica. Composición do Sistema Fiscal. Características básicas das principais figuras tributarias.
Parte *II: O Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas.	Elementos básicos do Imposto: contribuínte e unidade familiar, rendas suxeitas e exentas, período impositivo.
Tema 3: Introducción ao IRPF.	
Tema 4: Renda das Persoas Físicas.	Rendementos de traballo, rendementos de capital, ganancias e perdas patrimoniais.
Tema 5: Rendas de Empresarios e Profesionais individuais.	Elección do réxime de estimación de renda. Determinación da renda en Estimación Directa e Estimación Obxectiva.
Tema 6: Liquidación do IRPF.	Integración e compensación das rendas. Mínimo Persoal e Familiar. Cota íntegra e deducións.
Parte *III: O Imposto sobre Sociedades.	Elementos básicos do Imposto: contribuínte, resultado contable e base imponible. Período impositivo. Imputación temporal de ingresos e gastos.
Tema 7: Introducción ao *IS.	
Tema 8: Operacións determinantes da Base Imponible.	Gastos non *deducibles. Amortizacións. Arrendamento financeiro. Deterioración do Valor e Transmisións Patrimoniais.
Tema 9: Liquidación do *IS.	Proceso *Liquidatorio. Cota Íntegra. Deducións.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	4	10	14
Resolución de problemas de forma autónoma	1	5	6
Seminario	1	4	5
Lección maxistral	39	0	39
Estudo de casos	0	10	10
Prácticas con apoio das TIC	0	12	12
Obradoiro	5	23	28
Exame de preguntas de desenvolvemento	0	10	10
Exame de preguntas de desenvolvemento	15	0	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	O estudante ou un grupo de estudantes exporá ante o docente e un grupo de estudantes un tema dos contidos da materia, en base a situacións reais.
Resolución de problemas de forma autónoma	O estudante deberá resolver de forma razoada e xustificada, problemas que se expoñan relacionados coa materia.
Seminario	O docente manterá entrevistas e reunións co estudante para asesoralo e guialo no desenvolvemento dos seus traballos, estudos e prácticas.
Lección maxistral	O profesor exporá e explicará os aspectos máis levantes dos distintos temas que integran a materia. O obxectivo é que estas constitúan unha base de coñecemento para logo desenvolvelo de forma práctica.
Estudo de casos	O estudante deberá resolver en base á lexislación aplicable, casos que se entregarán para resolver posteriormente de modo conxunto.
Prácticas con apoio das TIC	O estudante deberá poder confeccionar liquidacións de impostos utilizando as ferramentas que a Axencia Tributaria pon á súa disposición.
Obradoiro	O estudante deberá coñecer a documentación existente nas empresas e en base á actividade das mesmas que operacións deben realizar en cumprimento da lexislación fiscal.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Seminario	O profesor atenderá, de forma individual ou en grupo, as cuestións relativas a dúbidas que poidan xurdir na resolución do caso exposto na clase práctica ou nas sesións maxistras. O profesor responderá as dúbidas que o *estudiantado poida ter sobre a materia.
-----------	--

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Presentación	TRABALLOS REALIZADOS	15	B1 B3 B5 B9	C4 C8 C16	
Estudo de casos	RESPOSTAS E PARTICIPACIÓN EN CLASE	10	B1 B3 B5 B9 B10	C8 C16	D1
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realizarase un exame parcial non *liberatorio da materia que formará parte da avaliación continua.	15	B1 B5 B10 B13	C4 C8	D1
Exame de preguntas de desenvolvemento	Ao final do semestre haberá un exame final cunha parte teórica e unha práctica. A parte teórica, será o 50%, e consistirá en 4 pregunta que valerán 1 punto cada unha das 3 primeiras e 2 puntos últimaa. A parte practica, será o 50%, consistirá en plasmar e resolver, a partir dun texto, un problema práctico.	60	B1 B5 B10 B13	C4 C8	D1

Outros comentarios sobre a Avaliación

O exame final de curso (60%) só fará media co resto de cualificacións e avaliacións obtidas sempre que nesta proba obtéñase máis de 3,5 puntos, sobre un total de 10. Doutro xeito, poríase a nota obtida nese exame como notal final.

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria. Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (40% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2022/2023.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será "cega".

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022/2023.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Martín Queralt y otros, **Curso de derecho financiero y tributario**, Última Edición, Tecnos,

Código Tributario, Última Edición, Aranzadi,

Cuadrado Ramos, J.D., **Principios de Derecho Fiscal**, 2ª Edición, Rama,

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente esta redactada polo coordinador en castelán e galego. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de *IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Planificación financeira				
Materia	Planificación financeira			
Código	V55G020V01702			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Mariño Garrido, M ^a Teresa			
Profesorado	Mariño Garrido, M ^a Teresa			
Correo-e	teresa.marino@ieside.com			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é que o estudante coñeza como realizar un diagnóstico da empresa, valore as súas necesidades financeiras e poida elaborar unha planificación financeira en base á estratexia empresarial			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Saber facer un diagnóstico das necesidades financeiras dunha empresa	B1	C1	D1
	B2	C5	D2
	B9	C6	D3
	B10	C7	D4
	B11	C9	D5
	B12	C10	
	B13	C13	
	B14	C14	
		C15	
		C16	
Elaborar a planificación financeira a curto prazo dunha empresa	B1	C1	D1
	B2	C5	D2
	B3	C6	D3
	B5	C7	D4
	B8	C9	D5
	B9	C10	
	B10	C11	
	B11	C12	
	B12	C13	
	B13	C14	
	B14	C15	
		C16	
Elaborar a planificación financeira a longo prazo dunha empresa	B1	C1	D1
	B2	C5	D2
	B3	C6	D3
	B5	C7	D4
	B8	C9	D5
	B9	C10	
	B10	C11	
	B11	C12	
	B12	C13	
	B13	C14	
	B14	C15	
		C16	

Contidos

Tema	
1. Conceptos xerais de planificación financeira. Análise e interpretación de estados financeiros	1.1 Estados financeiros 1.2 Introducción á planificación financeira
2. Diagnóstico económico-financeiro	2.1 O diagnóstico financeiro 2.2 Técnicas e métodos
3. Estados financeiros previsionales a curto prazo	3.1 Orzamento de tesouraría 3.2 Contas de perdas e ganancias previsionales 3.3 Balances previsionales
4. Estados financeiros previsionales a longo prazo	4.1 Estado de necesidades e recursos 4.2 Contas de perdas e ganancias previsionales 4.3 Balances previsionales

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	30	45
Eventos científicos	6	8	14
Estudo de casos	12	22	34
Resolución de problemas	12	24	36
Traballo tutelado	7	14	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Posibilidade de resolución e desenvolvemento de exemplos prácticos co obxectivo de clarificar os conceptos teóricos. Posibilidade de desenvolvemento de caso integral.
Eventos científicos	Conferencias, exposicións, debates.
Estudo de casos	Análise dun caso real empresarial.

Resolución de problemas	Proposta de exercicios na aula como complemento das sesións maxistras con resolución de problemas e/ou exercicios guiada polo docente.
Traballo tutelado	Presentación por parte do estudante dun tema obxecto de interese da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Análisis de casos empresariales
Traballo tutelado	Caso aplicado de la metodología

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Resolución de problemas	Exame final modalidade tipo test e resolución de casos prácticos	60	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14	C1 C5 C6 C7 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Traballo tutelado	Traballo na aula mediante resolución de casos/exercicios prácticos, tipo test e traballo fin de curso	40	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14	C1 C5 C6 C7 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota de corte do exame final (60% nota final) ao terminar o cuadrimestre fíxase en 3 para facer media coa avaliación continua (40% nota final).

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria.

Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (40% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2022/2023.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022/2023.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Cibrán, P.; Prado, C.; Huarte, C. y Crespo, M.A., **Planificación Financiera**, 2013,

Cibrán, P.; Villanueva, M., **Gestión Financiera. Teoría y casos prácticos**, 2005,

Cibrán, P.; Villanueva, M.; Fernández, T., **Planificación Financiera Teoría y Casos prácticos**, 2008,

Mariño Garrido, T., **Claves para el análisis económico-financiero**, 2009,

---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Decisións de financiamento/V55G020V01501

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co estudante na materia e concíbese flexible, en consecuencia, pode requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégaselle ao estudantado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Réxime fiscal da empresa II**

Materia	Réxime fiscal da empresa II			
Código	V55G020V01904			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Piñeiro Sanroman, Marcos			
Profesorado	Piñeiro Sanroman, Marcos			
Correo-e	marcos.pineiro.sanroman@es.ey.com			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	Esta materia centrarase na análise, desde un punto de vista eminentemente práctico, dos impostos que máis afectan aos empresarios e as empresas na súa actividade ordinaria, permitindo ao estudante determinar en cada operación que impostos ven afectados. Prestarase unha especial atención ao Imposto sobre o Valor Engadido (IVE) e, principalmente, ao Imposto sobre Sociedades (IS), de modo que o estudante poida con certa facilidade e axilidade realizar ao finalizar o curso, a liquidación do IS de calquera empresa.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Poder realizar unha planificación fiscal da empresa e do empresario e ter en todo momento coñecemento das implicacións fiscais de cada operación, podendo identificar que impostos ven afectados nas principais operacións no ámbito empresarial (tributación de beneficios, venda de mercadorías, venda de inmovilizado, operacións de financiamento, pago das nóminas, ampliación ou redución de capital, repartición de dividendos, falta de pagamento de clientes...)	B1 B10 B13 B14	C1 C4 C11 C12 C14 C16	D5
Liquidar correctamente o Imposto sobre Sociedades dunha empresa prestando especial atención ás amortizacións, provisiones, deterioracións, deducións, réximes especiais (PEMES, consolidación fiscal, etc...)	B1 B10 B13 B14	C1 C4 C6 C7 C11 C14 C16	D5

Planificar a sucesión empresarial, especialmente no ámbito da empresa familiar.	B10	C1 C4 C11 C12 C13 C14	D5
Ter un coñecemento global do funcionamento do IVE para poder determinar claramente o lugar de localización dunha operación e o tipo de IVE aplicable, e as implicacións no IVE das principais operacións no ámbito da empresa.	B1 B3 B5 B10 B13 B14	C1 C4 C6 C7 C11 C12 C13 C14 C16	D5

Contidos

Tema	
1. IMPOSTO SOBRE SOCIEDADES (IS)	- Liquidación do Imposto sobre Sociedades Amortizacións, deterioracións e previsións Deducións Gastos non deducibles e axustes á base imponible Regulas valoración, limitación gastos financeiros non deducibles, etc. - Réximes especiais (PEMES, consolidación fiscal, entidades parcialmente exentas, etc.) - Operacións vinculadas - Xestión do Imposto sobre Sociedades
2. IMPOSTO SOBRE O VALOR ENGADIDO (IVE)	- Suxeción - Exencións (vivenda / operacións financeiras) - Base imponible e modificacións frecuentes. - Deveno - Deducións - Regulas de localización - Operacións de comercio internacional - Fiscalidade inmobiliaria
3. XESTIÓN E LIQUIDACIÓN DOUTROS IMPOSTOS QUE AFECTAN Á ACTIVIDADE EMPRESARIAL	- Imposto sobre Transmisións Patrimoniais e Actos Xurídicos Documentais - Imposto sobre Sucesións e Doazóns - Imposto sobre o Patrimonio - Réxime fiscal da empresa familiar

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Foros de discusión	3	0	3
Estudo de casos	0	15	15
Estudo previo	0	20	20
Resolución de problemas de forma autónoma	23	40	63
Lección maxistral	23	23	46
Estudo de casos	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Foros de discusión	Discutirase sobre asuntos fiscais de actualidade, por exemplo, respecto da subida ou baixada de impostos directos e indirectos, coas repercusións contrapostas que pode ter a medida
Estudo de casos	Partirase de exemplos reais para que os estudantes realicen unha análise da situación e acometan a planificación fiscal máis eficiente
Estudo previo	Será preciso un estudo previo da normativa vixente para a integración no día a día da clase e poder así afrontar razoablemente os problemas que se lle expoñan
Resolución de problemas de forma autónoma	O estudante deberá resolver os problemas que se lle expoñan en relación á materia, buscando a mellor alternativa desde un punto de vista empresarial.
Lección maxistral	O profesor exporá as materias obxecto de estudo tanto desde un punto de vista técnico como práctico. Estas sesións serán a base, xunto ao análise da normativa, da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Foros de discusión	O profesor atenderá a calquera dúbida respecto dos temas expostos e obxecto de debate, pódose a disposición dos estudantes para resolver calquera cuestión que se lle suscite, con tutorías persoais e en grupo.
Estudo de casos	O profesor atenderá a calquera dúbida respecto dos temas expostos e obxecto de debate, pódose a disposición dos estudantes para resolver calquera cuestión que se lle suscite, con tutorías persoais e en grupo.
Estudo previo	O profesor atenderá a calquera dúbida respecto dos temas expostos e obxecto de debate, pódose a disposición dos estudantes para resolver calquera cuestión que se lle suscite, con tutorías persoais e en grupo.
Resolución de problemas de forma autónoma	O profesor atenderá a calquera dúbida respecto dos temas expostos e obxecto de debate, pódose a disposición dos estudantes para resolver calquera cuestión que se lle suscite, con tutorías persoais e en grupo.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Estudo previo	Coñecementos técnicos	10	B10 B14	C1 C4 C6 C7 C11 C12 C13 C14 C16	D5
Resolución de problemas de forma autónoma	Respostas e participación en clase	10	B1 B3 B5 B10 B13 B14	C1 C4 C6 C7 C11 C12 C13 C14 C16	D5
Lección maxistral	Realizarase un exame parcial (30%) Exame final (50%)	80	B1 B3 B5 B10 B13 B14	C1 C4 C6 C7 C11 C12 C13 C14 C16	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria.

Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (50% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2022/2023.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022/2023.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

BOE, **Leyes Fiscales**, www.boe.es, Redacción vigente 21

Varios, CISS, **Todo Sociedades**, Edición, Wolters Kluwer, 2021

Varios, **Memento Fiscal**, Edición, Francis Lefebvre, 2021

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xestión da empresa familiar/V55G020V01940

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Xestión da empresa familiar/V55G020V01940

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Réxime fiscal da empresa I/V55G020V01504

Análise contable e auditoría/V55G020V01948

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Mercados financeiros**

Materia	Mercados financeiros			
Código	V55G020V01909			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Mariño Garrido, M ^a Teresa			
Profesorado	Mariño Garrido, M ^a Teresa			
Correo-e	teresa.marino@ieside.com			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é que o estudante coñeza o funcionamento dos principais mercados financeiros de renda fixa, renda variable, divisas e derivados. Isto permitiralle coñecer os mercados onde se financia e inviste a empresa.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Entender o funcionamento do sistema financeiro e os seus reguladores.	B3	C1	D1
	B5	C2	D3
		C4	D4
		C9	D5
		C15	
		C16	
Comprender os produtos financeiros que se negocian no mercado.	B3	C6	D1
	B4	C8	
	B5	C9	
	B6	C10	
	B13		
	B14		
Emitir xuízos de opinión sobre a actualidade do mercado financeiro.	B1	C9	D1
	B2	C11	D2
	B3	C12	D3
	B5	C13	D4
	B8		D5
	B9		
	B10		
	B12		
	B13		

Contidos

Tema	
1. O SISTEMA FINANCEIRO	<ul style="list-style-type: none"> - Características e funcións. - Activos financeiros. - Intermediarios financeiros. - Mercados financeiros. - BCE e a política monetaria. - Tipos de interese de referencia.
2. MERCADO MONETARIO	<ul style="list-style-type: none"> - Depósitos interbancarios non transferibles. - Operacións de compra con pacto de revenda. - Forward Rate Agreements (FRA)
3. MERCADO DE RENDA FIXA	<ul style="list-style-type: none"> - Características da renda fixa. - Estrutura do Mercado de Débeda Pública. - Mercado de Renda Fixa Privada. - Rating. - Valoración de activos de renda fixa. - Medición e xestión do risco de tipo de interese. - Curva e estrutura temporal dos tipos de interese.
4. MERCADO DE RENDA VARIABLE	<ul style="list-style-type: none"> - Características da renda variable. - Estrutura do mercado bolsista. - Tipo de operacións bolsistas. - Índices bolsistas. - Análise fundamental. - Valoración de empresas. - Análise técnica.
5. MERCADO DE DIVISAS	<ul style="list-style-type: none"> - Concepto de divisas. - Tipo de cambio. - Teorías explicativas do tipo de cambio. - Operativa no mercado de divisas.
6. MERCADO DE DERIVADOS	<ul style="list-style-type: none"> - Estrutura do mercado de derivados. - Os futuros financeiros. - As opcións financeiras. - Especulación, arbitraje e cobertura. - Outros instrumentos derivados.
7. CUMPRIMENTO NORMATIVO E REGULADOR	<ul style="list-style-type: none"> - Normativa aplicable. - MIFID II. - Regulamento UE 2020/852 marco de investimentos sustentables.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	10	20
Resolución de problemas	15	15	30

Prácticas con apoio das TIC	20	30	50
Traballo tutelado	5	45	50

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Posibilidade de resolución e desenvolvemento de exemplos prácticos co obxectivo de clarificar os conceptos teóricos. Posibilidade de desenvolvemento de caso integral.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios na aula, como complemento das sesións maxistras, con resolución problemas e/ou exercicios guiada polo docente. Posibilidade de desenvolvemento de caso integral.
Prácticas con apoio das TIC	Resolución de exercicios e casos en folla excel. Posibilidade de caso integral.
Traballo tutelado	Resolución de casos/exercicios prácticos, tipo test e traballo fin de curso.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Actividades nas que se formulan problemas ou exercicios relacionados coa materia.
Prácticas con apoio das TIC	Resolución de exercicios e casos en folla excel. Posibilidade de caso integral.

Avaliación		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
	Descrición				
Resolución de problemas	Exame final modalidade tipo test con parte teórica e resolución de casos prácticos.	50	B3 B9 B13	C1 C2 C4 C6 C8 C9 C10 C16	D4
Traballo tutelado	Traballo na aula mediante resolución de casos/exercicios prácticos, tipo test e traballo fin de curso.	50	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B10 B12 B13 B14	C1 C2 C4 C6 C8 C9 C10 C11 C12 C13 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación
 A nota de corte do exame final (50% nota final) ao terminar o cuadrimestre fíxase en 3 para facer media coa avaliación continua (50% nota final).

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria.

Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (50% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2022/2023.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022/2023.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Mariño, T. y otros, **Los Mercados Financieros. Segunda edición.**, 2017,

Mariño, T. y otros, **El Mercado Alternativo Bursátil**, 2012,

Analistas Financieros Internacionales, **Guía del Sistema Financiero Español. 7ª edición.**, 2017,

---

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Decisións de financiamento/V55G020V01501

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Relacións laborais**

Materia	Relacións laborais			
Código	V55G020V01932			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Ríos González, Borja			
Profesorado	Ríos González, Borja			
Correo-e	borja.rios@ieside.com			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral				

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lograr que o estudante coñeza os principios básicos nos que se fundamentan as relacións laborais, desenvolvendo para iso o estudo das distintas materias que as compoñen, centrando o estudo en disciplinas como contratación laboral, negociación colectiva e seguridade social.	C1 C4 C5 C6 C7 C9 C11 C13 C16

Fomentar a capacidade de análise das distintas situacións que se poden producir no ámbito das relacións laborais, facilitándolle para iso as ferramentas necesarias para a resolución dos distintos conflitos e que consistirán basicamente no dominio tanto da normativa laboral española como da xurisprudencia. Deste xeito, o estudiantado aprenderá a exercer a dirección das relacións laborais, tratando de promover unha xestión eficaz dos recursos humanos no ámbito da empresa.	B1 B2 B5 B8 B9 B10 B13 B14	C11 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5
--	---	-------------------	----------------------------

Contidos

Tema

1. As RELACIÓNS LABORAIS
2. NEGOCIACIÓN COLECTIVA
3. SEGURIDADE SOCIAL
4. PROCEDEMENTO LABORAL

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	15	27	42
Lección maxistral	35	45	80
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	25	28

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Análise de situacións reais coa finalidade de expor solucións.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Entrevistas que o estudiantado mantén co profesorado para o asesoramento e desenvolvemento das actividades relacionadas coa materia e do proceso de aprendizaxe.
Estudo de casos	Entrevistas que o estudiantado mantén co profesorado para o asesoramento e desenvolvemento das actividades relacionadas coa materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Estudo de casos	Traballos entregados para avaliación continua e o seu defensa na aula	20	B1	C1	D1
			B2	C4	D2
			B5	C5	D3
			B8	C6	D4
			B9	C7	D5
			B10	C9	
			B13	C11	
			B14	C13	
Lección maxistral	Exame Final	60	B1	C1	
				C4	
				C5	
				C6	
				C7	
				C9	
				C11	
	C13				
	C16				

Resolución de problemas e/ou exercicios	Controis	20	B1	C1 C4 C5 C6 C7 C9 C11 C13 C16
---	----------	----	----	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

O plaxio será severamente penalizado.

Non se aceptarán traballos, ou presentacións, fóra de prazo.

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria. Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (40% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2022/2023.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022/2023.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Sempere Navarro, Antonio V., **Derecho del Trabajo, Seguridad Social y Proceso Laboral**, Volumen I. Derecho del Trabajo, La ley 2010, 2010

Sempere Navarro, Antonio V., **Derecho del Trabajo, Seguridad Social y Proceso Laboral**, Volumen II: Seguridad Social y Proceso Laboral, La ley 2010, 2010

Ríos Mestre, José maría, **Despido Colectivo y Concurso de Acreedores**, 1ª Edición, Civitas. Thomson Reuters, 2012

Alonso Olea, M. y Casas Baamonde, M.E., **Derecho del Trabajo**, 13ª Edición, 2011

AA.VV., **manual Jurídico de Negociación Colectiva**, La ley 2008, 2008

AA.VV., **Manual Jurídico de los representates de los trabajadores**, La ley 2004, 2004

San Cristobal Villanueva, Juan Manuel, **Estatuto de los trabajadores**, El Derecho, 2010

Collazo García, Luis, **La representación de los trabajadores en la empresa, bombarzo**, 2011

Durán, Federeico, **Práctica Laboral para Abogados**, La Ley, 2012

Martín Valverde, Rodríguez-Sañudo Gutiérrez, García Murcia, **Derecho del Trabajo**, 20ª Edición, Tecnos, 2011

Molero Manglano, C., **Derecho Sindical**, Última edición, Dykinson,

Montoya Melgar, **Derecho del Trabajo**, 32ª Edición, Tecnos, 2011

Ramírez Martínez, **Curso de Derecho del Trabajo**, 20ª Edición, Tirant lo blanch, 2011

Sala Franco., Albiol Montesinos, I., **Derecho Sindical**, 8ª Edición, Tirant lo Blanch, 2002

Vida Soria, J., y Otros, **Manual de Derecho Sindical**, Última edición, Comares,

Garrigues y Grupo Norte, **Reforma Laboral 2012. Ley y manual práctico**, Expansión, 2012

Legislación Laboral: Estatuto de los trabajadores, Última edición,

Legislación Laboral: Ley 36/2011, de 10 de octubre, reguladora de la jurisdicción social,

Legislación Laboral: Ley 3/2012, de 6 de julio, de medidas urgentes para la reforma del mercado laboral,

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Ética e responsabilidade social corporativa**

Materia	Ética e responsabilidade social corporativa			
Código	V55G020V01933			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Fafián García, Blanca			
Profesorado	Fafián García, Blanca			
Correo-e	blanca.fafian@ieside.edu			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	<p>O obxectivo desta materia é proporcionar coñecementos actualizados sobre Ética e Responsabilidade Social Corporativa e implicar activamente ao estudante para desenvolver a súa conciencia ética e que a aplique na toma de decisións nos seus futuros postos directivos.</p> <p>Esta materia impartirase integramente en inglés, por tanto, é imprescindible que os estudantes acrediten, con anterioridade, estar en posesión dun certificado oficial acreditando un nivel B2 de inglés.</p>			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
*Autovaluar valores persoais e entender a súa influencia na nosa conduta moral e no proceso de toma de decisións profesionais.	B2 B5 B7 B9 B12 B14	C5 C7 C8 C13 C15	D1 D2 D3 D4 D5
Desenvolver a sensibilidade cara aos beneficios da *implementación de políticas de *RSC na empresa familiarizándose coas principais iniciativas galegas, nacionais e internacionais neste ámbito e cos modelos de bo goberno.	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14	C5 C6 C7 C8 C9 C11 C15	D1 D2 D3 D4 D5
Incrementar a conciencia achega do papel da ética na sociedade e o desenvolvemento sustentable explorando modelos innovadores de equilibrio social e económico.	B1 B2 B4 B5 B7 B8 B9 B12 B13	C5 C8 C13 C15 C16	D2 D3 D4 D5
Distinguir entre *dilemas comúns (correcto *versus incorrecto) e complexos (correcto *versus dereito) e aprender como aplicar as teorías para afrontar #ambos os tipo de asuntos morais	B1 B2 B5 B7 B9 B10 B12	C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C15	D2 D3 D4

Contidos

Tema

1. OBXECTIVOS VITAIS	1.1. Valoración de obxectivos de vida persoal 1.2. Implicacións dos obxectivos de vida nas decisións éticas 1.3. A función da intuición na toma de decisións
2. FUNDAMENTOS DA *ETICA	2.1. *Etica E moralidade 2.2. *Etica e cultura 2.3. *Etica E relixión 2.4. *Etica e lealdade corporativa (a Síndrome da Apatía do viandante) 2.5. *Etica E *coconciencia (o test do soño)
3. PRINCIPIOS ÉTICOS NA EMPRESA	3.1. *CONSECUENCIALISTAS *Egoísmo *Utilitarianismo *Liberatarianismo 3.2. NON-*CONSENCUALISTAS *Kant *Categorico Imperativo John *Rawls
4. *DILEMAS ÉTICOS COMPLEXOS	4.1. QUE É Un CORRECTO *VERSUS CORRECTO *DILEMA? 4.2. MANEIRAS de SOLUCIONAR *RvR *DILEMAS *Aristotle: Saber as vosas raíces *Nietzsche: Ser ti *Machiavelli: Ser realista

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	12	12	24
Estudo de casos	5	10	15
Debate	10	26	36
Estudo de casos	0	10	10
Lección maxistral	25	40	65

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentación	En parellas, o profesor asignará e tutelará a comparativa de diferentes iniciativas nacionais e internacionais de Responsabilidade Social Corporativa de dúas empresas competidoras no mesmo sector (*Ej.INDITEX *versus MANGO) . Os compañeiros e o profesor poderán realizar preguntas para ampliar os seus coñecementos do tema a tratar..
Estudo de casos	Para apoiar a comprensión dos conceptos presentados na aula, os estudantes lerán e analizarán fose da aula diversos casos prácticos baseados en situacións reais e que posteriormente serán estudados e debatidos en clase cos compañeiros.
Debate	Os estudantes e o profesor proporán temas éticos de actualidade que desexen debater. Decidirase por sorteo si a postura do equipo será a favor ou en contra do tema a debater. Cada equipo estudará en profundidade o tema usando fontes fiables e fará unha presentación de 20 minutos aos seus compañeiros. Posteriormente dirixirán un debate no que os compañeiros poderán demandar máis información de cada punto de vista e modificar as súas posicións iniciais respecto ao tema.
Estudo de casos	En cada tema os estudantes, en equipos de traballo, analizarán diferentes casos de conflitos culturais nas distintas *areas funcionais da empresa e debaterán as súas conclusións en clase.
Lección maxistral	En clase presentarase o temario cun forte apoio de material audiovisual (vídeos, documentais e películas de cine) que *permtirán entender e debater os conceptos expostos polo profesor. Por outra banda, darase gran relevancia á lectura de noticias de actualidade (tanto en medios tradicionais como dixitais) para *ejemplificar e demostrar a directa conexión entre os conceptos expostos na aula co día a día da nosa sociedade e a empresa.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Apoio no *autoconocimiento de valores persoais a través das ferramentas de *autoevaluación.
Debate	Asesoramento na elección de temas e enfoques e na procura de fontes de información fiables.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Presentación	En equipos presentaranse os resultados de investigación sobre a *RSC de empresas competidoras ou ben o resultado dos proxectos de aprendizaxe-servizo desenvolvidos.	15	B1 C5 D1 B3 C6 D3 B4 C8 D4 B5 C13 D5 B6 C15 B7 C16 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14

Debate	Avaliarase a calidade da presentación cantidade e calidade dos argumentos, fontes, apoio audiovisual así como a xestión do debate na aula (resposta a preguntas dos compañeiros e profesor..).	25	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B12 B13 B14	C5 C8 C13 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Estudo de casos	Valorarase a iniciativa e participación individual na aula durante os debates e análises de casos, xa sexan presentados en soporte escrito como audiovisual.	10	B1 B2 B4 B5 B7 B8 B13 B14	C5 C8 C12	D1 D2 D4 D5
Lección maxistral	Avaliarase mediante un exame final que recollerá os temas expostos en clase e que terá unha parte teórica e parte práctica, na que se incluírán casos, temas tratados nas exposicións e lecturas obrigatorias.	50	B1 B2 B5 B7 B10 B12 B14	C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12	D1 D3

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ningún traballo nin presentación será cualificado si contén algún parágrafo ou frase con plaxio ou bibliografía indebidamente presentada.

O exame final de curso (50%) poderá facer media co resto de cualificacións e avaliacións obtidas, sempre que nesta proba obtéñase 3,5 puntos ou máis, sobre un total de 10.

Non se aceptarán traballos, ou presentacións, fóra de prazo.

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria.

Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (50% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2022/2023.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será "cega".

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022/2023.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

WILKINSON,R &&& PICKET, K, **The Spirit Level: Why greater equality makes societies stronger**, Bloomsbury, 2015

Bibliografía Complementaria

□ ARISTÓTELES, **Ética a Nicómaco**, Centro de Estudios Constitucionales, 1989

HESSEL,S, **Indignaos**, Ediciones Simbióticas, 2011

□ LAYARD, R, **Happiness: Lessons from a new science**, Penguin, 2005

□ PATETA, C, **A short guide to Ethical Risk**, Gower Publishing, 2010

<http://www.unglobalcompact.org/>,

http://www.csreurope.org/pages/en/about_us.html,

<http://www.empresaresponsable.com>,

<http://www.foretica.org/>,

<http://www.greatplacetowork.es/>,

<http://www.transparenciainternacional.com/>,

<http://www.fundacionlealtad.es>,

<http://www.esade.edu/research/eng/socialinnovation>,

<http://www.observatorios.org/http://www.sa8000.org>,

TRUJILLO,E, **La sociedad que no quería ser anónima**, Lideditorial, 2013

https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-towards-sustainable-europe-2030_en, **Reflection Paper: Towards a Sustainable Europe by 2030**, 2019

WORLD ECONOMIC FORUM, **Global Risks Report**, 2021

HELLIWELL,j; LAYARD, R; SACHS, J; DE NEVE, J.E; AKNIN, L & WONG, SH., **World Happiness Report**, 2021

BADARACCO,J.L.Jr, **Managing the Gray**, Harvard, 2016

<https://ieside.edu/actualidad/presentamos-el-primer-informe-de-progreso-de-nuestra-adhesion-los-prin>, **IESIDE PRME (SIP) REPORT**, 2021

FLYNN PATRICIA; KEONG TAN,TAY; GUDIC, MILENKO, **Redefining Success: Integrating sustainability into Management Education**, Routledge, 2018

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Habilidades directivas				
Materia	Habilidades directivas			
Código	V55G020V01934			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Heasman , Jeffrey Alan George			
Profesorado	Heasman , Jeffrey Alan George			
Correo-e	jeffrey.heasman@ieside.com			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	Esta materia impartirase integramente en inglés, por tanto, é imprescindible que os estudantes acrediten, con anterioridade, estar en posesión dun certificado oficial acreditando un nivel B2 de inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Habilidades para a comprensión e realización de correspondencia comercial en inglés.	B1	D1
	B4	D2
	B5	D3
	B6	D4
	B7	D5
	B8	
	B13	

Capacidade para realizar presentacións eficaces en inglés.

B1 C5 D1
 B2 C7 D2
 B3 C8 D3
 B4 C13 D5
 B5 C15
 B7 C16
 B8
 B12
 B13
 B14

Manexar o vocabulario específico do inglés de negocios.

B7 C5
 B13 C7
 B14

Ser capaz de elaborar informes empresariais en inglés.

B1 C5 D1
 B2 C7 D4
 B3 C8 D5
 B4 C13
 B5 C15
 B7 C16
 B9
 B12
 B13
 B14

Contidos

Tema

1. PRESENTATIONS & BUSINESS REPORTS	1.1 Presentations Skills 1.2 Presenting a company's activities and organisation 1.3 Describing results and trends 1.4 Comparing options
2. BUSINESS COMMUNICATIONS	2.1 Sales 2.2 Making enquiries 2.3 Placing orders 2.4 Making complaints 2.5 Reclaiming unpaid bills 2.6 Paying bills

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	6	20	26
Resolución de problemas	27	37	64
Lección maxistral	20	40	60

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Os estudantes realizarán presentacións, co obxectivo de ir mellorando as súas habilidades de presentación, en base aos coñecementos adquiridos nas sesións maxistrais.
Resolución de problemas	Os estudantes realizarán exercicios en clase que serán corrixidos. Estes exercicios poden ser "listenings", "writings" ou "speaking", co obxectivo de pór en práctica o vocabulario adquirido nas sesións maxistrais. Participación activa do estudantado.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia. Daranse as directrices para a realización dos exercicios e traballos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Entrevistas que os estudantes manteñen co profesor da materia para o asesoramento e aprendizaxe de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Presentación	Entrevistas que os estudantes manteñen co profesor da materia para o asesoramento e aprendizaxe de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas	Entrevistas que os estudantes manteñen co profesor da materia para o asesoramento e aprendizaxe de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Presentación	Presentacións	20	B1 B2 B3 B4 B5 B7 B8 B13	C13 C15	D1 D2 D3 D4 D5
Resolución de problemas	Informes realizados en horas de clase.	20	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B9 B13	C5 C7 C13 C15 C16	D1 D3 D4 D5
Lección maxistral	Exame Final	60	B1 B5 B7 B12 B13 B14	C8	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O plaxio será severamente penalizado. Non se aceptarán traballos, ou presentacións, fóra de prazo.

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria. Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (40% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2022/2023.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022/2023.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web de IESIDE.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

MURPHY, R., **English Grammar in Use**, 5th edition, Cambridge University Press, 2019

SWAN, M., **Practical English Usage**, 4th edition, Oxford University Press, 2016

FORSYTH, P., **How to Write Reports and Proposals**, 5th edition, Kogan Page, 2019

THEOBALD, T., **Develop your Presentation Skills**, 4th edition, Kogan Page, 2019

ASHLEY, A., **Oxford Handbook of Commercial Correspondence**, Oxford University Press, 2003

NATEROP, B.J. and REVELL, R., **Telephoning in English**, 3rd edition, Cambridge University Press, 2004

TAYLOR, S., **Model Business Letters, E-mails and Other Business Documents**, 7th edition, Financial Times - Prentice Hall, 2012

Recomendacións

Outros comentarios

É imprescindible estar en posesión dun certificado oficial que acredite un nivel B2 de inglés para cursar esta materia.

A asistencia a clase é obrigatoria e a falta de asistencia penalizarase na avaliación continua.

A corrección dos exames finais será "cega".

Esta guía docente está redactada polo coordinador en inglés. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en inglés.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sistemas de información e TICs**

Materia	Sistemas de información e TICs			
Código	V55G020V01935			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Pereira Rama, Antonio			
Profesorado	Pereira Rama, Antonio Súarez Rey, Carlos			
Correo-e	antonio.pereira@ieside.com			
Web	http://www.ieside.com			
Descrición xeral	A materia pretende presentar ao estudante as oportunidades que as tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ofrecen ás empresas tanto como soporte aos seus procesos operativos diarios así como para a axuda ao manexo da información no proceso directivo e a toma de decisións.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Presentar o papel que xoga a información nas organizacións e a importancia que teñen os sistemas e tecnoloxías orientados á súa manexo.	B1	C5	D1
	B5	C12	D2
	B9		D3
	B10		D4
	B13		D5
	B14		
Comprender o impacto do TIC nas organizacións e avaliar as áreas potenciais para a súa aplicación.	B1	C5	D1
	B5	C12	D2
	B9		D3
	B10		D4
	B13		D5
	B14		

Coñecer e practicar en relación aos principais sistemas de xestión empresarial habituais nas empresas (*ERP, *CRM, *Business *Intelligence).	B1 B3 B5 B6 B9 B10 B13 B14	C5 C12 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Comprender o papel que internet xoga nas organizacións actuais.	B1 B5 B6 B9 B10 B13 B14	C5 C12	D1 D2 D3 D4 D5
Presentar os principais aspectos relativos á xestión do TIC, cunha énfase especial no relacionado coas decisións que debe tomar a dirección relacionadas cos Sistemas de Información.	B1 B5 B9 B10 B13 B14	C5 C12	D1 D2 D3 D4 D5

Contidos

Tema	
Tema 1. Os Sistemas e Tecnoloxías da Información e Comunicación (TIC) na empresa.	- O *hipersector TIC e a Sociedade Dixital.
Tema 2. Sistemas de Xestión Empresarial.	- Práctica relacionada coa utilización de software de *visualización de datos e *business *intelligence.
Tema 3. Aplicacións de internet e comercio electrónico.	- Prácticas relacionadas coa posta en marcha dun sitio web e dunha tenda en liña.
Tema 4. Xestión do TIC na empresa.	- Sustentabilidade e lixo electrónico

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	5	20	25
Lección maxistral	30	60	90
Resolución de problemas	15	20	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Control *tutorial do proceso de aprendizaxe do estudante. Exposición e resolución de dúbidas en grupos reducidos.
Lección maxistral	Exposición na aula por parte do docente dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.
Resolución de problemas	Parte das sesións contarán co apoio dun caso práctico baseado nun sistema real de Xestión Empresarial.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Seguimento individualizado da aprendizaxe de cada un dos estudantes.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Lección maxistral	Exame Final	60	B1 B10 B13 B14	C5	D4 D5
Resolución de problemas	Seguimento do traballo individual e de grupo realizado polos estudantes. Avaliación dos casos individuais e de grupo presentados. Exame parcial da materia	40	B3 B5 B6 B9	C12 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria.

Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (40% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do curso académico.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será "cega".

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso académico.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Suárez C. y Gómez A., **Sistemas de Información: Herramientas prácticas para la gestión empresarial**, RAMA. Cuarta Edición,

Suárez Rey, C., **Guía práctica: Software de Gestión Empresarial**, Edisa,

Bibliografía Complementaria

Laudon, K., Laudon J., **Management Information Systems.**, Prentice Hall. 12ª Edición,

Cornellá, A., **Infonomía.com**, Deusto, Bilbao,

Davenport, T.H., **Process Innovation**, Harvard Business School Press, Boston,

Gómez Vieites, A., **Enciclopedia de la Seguridad Informática**, Ra-Ma, 2ª Edición. Madrid,

Laudon, K., **Management Information Systems**, Prentice Hall, New Jersey,

LI, C.; Bernoff, J., **Groundswell, Expanded and Revised Edition: Winning in a World Transformed by Social Technologies**, Harvard Business Review Press, Boston,

Wolland, R.; Smith, N.; Zhou, C., **The Social Media Management Handbook: Everything You Need to know to get social media working in your business**, John Wiley & Sons, New Jersey,

Zarrella, D., **The social media marketing book**, O'Reilly Media, Sebastopol, California,

Zarrella, D.; Zarrella, A., **The facebook marketing book**, O'Reilly Media, Sebastopol, California,

---

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de *IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Planificación estratéxica e desenvolvemento empresarial**

Materia	Planificación estratéxica e desenvolvemento empresarial			
Código	V55G020V01936			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale OP	Curso 4	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Álvarez Vázquez, Isabel			
Profesorado	Álvarez Vázquez, Isabel			
Correo-e	isabel.alvarez@ieside.com			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	A materia orientarase a capacitar aos estudantes no ámbito estratéxico, tanto a nivel empresarial como individual, persoal e profesional. Centrarémonos en como elixir o futuro para lograr os obxectivos centrais en calquera deses ámbitos. Profundaremos nas aptitudes e actitudes que ten que ter todo estratega.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo

Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender as bases que explican a competitividade empresarial	B1	C3		
	B2	C5		
	B10	C15		
	B11	C16		
Realizar un adecuado diagnóstico da empresa e tomar decisións estratéxicas	B1	C3		
	B2	C5		
	B3	C6		
	B4	C7		
	B5	C12		
	B8	C15		
	B9	C16		
	B10			
	B11			
	B12			
	B13			
	B14			
	Presentar informes e plans *conducentes á elección do futuro persoal e empresarial		C9	D1
			C10	D2
		C11	D3	
		C13		
		C15		
Progresar na cooperación e a integración nun equipo profesional de traballo logrando unha achega efectiva ao equipo para o logro de resultados		C1	D1	
		C8	D2	
		C13	D3	
			D4	
			D5	

Contidos

Tema	
MARCO CONCEPTUAL PARA A PLANIFICACIÓN ESTRATÉXICA E O DESENVOLVEMENTO EMPRESARIAL	O POR QUE da Planificación estratéxica Competitividade O QUEN. A dirección e a estratexia. Rol. O COMO. Estratexia e Planificación estratéxica
DESEÑO ESTRATÉXICO. PROCESOS E MODELOS	Proceso de Planificación estratéxica. *PEO Modelo *do *Trípode
DESEÑO ESTRATÉXICO. DIAGNÓSTICO DA CONTORNA	Contorna Xeral Contorna Específica
DESEÑO ESTRATÉXICO. DIAGNÓSTICO *DO NEGOCIO	Matriz de Negocio Posición Competitiva Distintas ferramentas e técnicas de investigación de Clientes
DESEÑO ESTRATÉXICO. DIAGNÓSTICO DO SOPORTE	Enfoque de Competencias. Análise de Potencial Competitivo. Vantaxe Competitiva *vs Competencias Distintivas
DESEÑO ESTRATÉXICO. VISIÓN	Misión, Visión e Valores Esquema de Visión. Contido Identificación *do Público Obxectivo *Mix Produto Mercado Vantaxe Competitiva
DESEÑO ESTRATÉXICO. VISIÓN. DOS OBXECTIVOS ÁS ACCIÓNS	Mapa de Eixos. Liñas Estratéxicas Plan Director
DESEÑO ESTRATÉXICO. PLAN DIRECTOR. ESTRATEXIAS DE NEGOCIO	Exemplos de Estratexias de Crecemento, diversificación, alianzas Estratexias de Mercadotecnia Estratexias de Innovación
DESEÑO ESTRATÉXICO. PLAN DIRECTOR. ESTRATEXIAS DE SOPORTE	Estratexias de Persoas-Talento Estratexias de Dixitalización. Estratexias Financeiras
DESEÑO ESTRATÉXICO. PLAN DIRECTOR. ESTRATEXIAS DE SUSTENTABILIDADE	Modelos e Exemplos de referencia en sustentabilidade
IMPLANTACIÓN. DE OBXECTIVOS A INDICADORES	Como medir os obxectivos. Ferramentas e modelos

IMPLANTACIÓN. FERRAMENTAS DE SEGUIMENTO	Ferramentas e modelos para facilitar o seguimento e o traballo en equipo. Plan de Continxencia
Simulación Empresarial	Simulación Empresarial

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	6	24	30
Lección maxistral	10	25	35
Aprendizaxe baseado en proxectos	30	25	55
Presentación	10	20	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Os estudantes desenvolverán diagnósticos e definirán plans a partir da análise de situacións de negocio expostas.
Lección maxistral	Ao longo das sesións maxistrais percorrerase os compoñentes do diagnóstico e deseño da estratexia achegando método para a resolución de casos, elaboración de plans e desenvolvemento do proxecto fin de carreira
Aprendizaxe baseado en proxectos	Os estudantes enfrontaranse, en grupos, a unha competición simulada de empresas para practicar as habilidades e coñecementos adquiridos ao longo da titulación e así integrar todas as áreas funcionais da empresa
Presentación	Os estudantes presentarán, en grupo ou individualmente, as súas propostas e plans respondendo á análise de situacións de negocios expostas ao longo da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Ao longo do curso os estudantes poderán consultar co profesor a título individual cantas dúbidas teñan sobre os apartados da materia e sobre as implicacións que o proceso de aprendizaxe sobre estratexia poida xerar no seu plan de futuro persoal e profesional, así como sobre os traballos individuais ou en grupo que se lles solicitan no desenvolvemento da materia.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Un grupo de profesores atenderá as necesidades e consultas dos estudantes no marco dunha aprendizaxe *colaborativo no que van ter que pór en marcha unha nova empresa, facendo fronte aos problemas do día a día dun directivo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Avaliación dos traballos de planificación presentados, fundamentalmente en grupo	5	B3 C5 D1 B12 C9 D3 C10 D4 C11 D5 C12 C13 C15 C16
Lección maxistral	Exame individual *conducente a coñecer a aprendizaxe dos conceptos esenciais e a capacidade de resolución de casos	50	B1 C1 D5 B4 C3 B5 C5 B10 C6 B13 C7 C8 C11
Aprendizaxe baseado en proxectos	Os estudantes enfrontaranse, en grupos, a unha competición simulada de empresas, para practicar os coñecementos e habilidades desenvolvidos durante a titulación.	30	B1 C3 D1 B2 C6 D2 B3 C8 D3 B8 C11 D4 B9 C13 D5 B11 C16 B14

Presentación	Achegas en clase	15	C3	D1
	1 control para avaliar o grao de avance do estudante		C8	D2
			C13	D3
			C16	D4
				D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria.

Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (50% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2022/2023.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será "cega".

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022/2023.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Mintzberg, H, **El proceso estratégico**, Prentice Hall,

Kotter, Jonh P., **Al frente del cambio**, Empresa Activa,

Mintzberg, H, **PATTERNS IN STRATEGY FORMATION**, 1978

Hamel y Prahalad, **La competencia esencial de la empresa**, Harvard Business Review, 1990

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de *IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Creación de empresas e business plan**

Materia	Creación de empresas e business plan			
Código	V55G020V01937			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Garre Rodas, Gonzalo			
Profesorado	Garre Rodas, Gonzalo			
Correo-e	ggarre@gmail.com			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	A materia céntrase en que o estudante traballe sobre a creación dunha empresa desde as primeiras etapas de concepción da proposta de valor, pasando pola súa constitución legal hasta chegar á redacción dun plan de empresa completo. Para iso utilízase a estrutura de startup baseado no modelo Canvas e a participación dos estudantes nun xogo de empresas onde interactuarán de forma intensiva nunha simulación da actividade diaria dunha empresa tendo que tomar decisións en tempo real. Nesta materia preténdese que o estudante utilice os coñecementos e habilidades adquiridos ao longo dos estudos de grao.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa

C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer as alternativas legais para a fundación dunha empresa e os procedementos necesarios para o seu nacemento legal.	A3	B1	C3 C4 C6 C16	D1
Dominar os modelos clásicos e actuais de presentación dun modelo de negocio.	A2 A3 A4	B4 B12 B14	C1 C3 C6 C7 C8 C11 C13	
Coñecer os factores críticos para o éxito dunha nova empresa.	A2	B1 B2 B14	C1 C3 C5 C6 C9 C10 C13 C16	D5
Aprender a completar un bo plan de empresa, entendendo os apartados que aglutina e a información crave necesaria en cada un deles.	A2 A3 A4	B1 B2 B3 B4 B5 B11 B12 B13 B14	C1 C3 C4 C6 C9 C11 C12 C16	D1 D3 D4 D5
Practicar os procesos de manexo de información e toma de decisións, en contornas específicas.	A3	B4 B8 B9 B14	C11 C12 C13	D1 D2 D4
Practicar na xestión do traballo en equipo e a consecución de resultados grupales.	A2 A3 A4 A5	B4 B5 B8	C8 C11 C13 C15	D1 D2 D3 D4
Presentar e defender un modelo de negocio.	A2 A3 A4	B4 B5 B8 B10 B13	C3 C6 C16	D1 D3 D4 D5

Os estudantes saiban recoñecer o impacto e as consecuencias das oportunidades e ideas de negocio e das decisións e accións necesarias para levalas a cabo.	A2	B1	C1	D1
Avaliar as consecuencias das ideas que achegan valor e do efecto na comunidade que o emprendimiento ten nos obxectivos da sociedade, o mercado e o medio ambiente.	A3	B2	C3	D2
Ser capaces de actuar mediante procesos de toma de decisións baseados na ética e a sustentabilidade e que sexan capaces de deseñar modelos de negocios sustentables, inclusivos e xustos.	A4	B4	C4	D3
Búscase que o estudante cando sexa emprendedor: saiba como comportarse de forma ética, pense de forma sustentable, avalíe o impacto das súas decisións e accións e renda contas ante os seus grupos de interese de forma responsable.		B5	C5	D4
		B8	C6	
		B10	C9	
		B11	C10	
		B13	C11	
		B14	C12	
			C13	
			C16	

Contidos

Tema	
A creación de empresas e startups	O concepto de emprendedor. O emprendedor na nova economía. Factores críticos para o éxito dunha nova empresa. O medio ambiente emprendedor.
Proceso de creación da empresa, trámites de constitución e evolución legal.	Alternativas legais de constitución. Proceso de constitución e inscrición legal dunha compañía. Xestión legal das relacións entre socios.
Proceso de diagnóstico e deseño da estratexia	As bases da planificación estratéxica Simulación empresarial
Proposta de valor e modelo de negocio	O Lean Startup e o Canvas Model Introdución ao Design Thinking e Customer Development
Business Plan	Plan de Empresa. Prototipado e Probas de Concepto. Financiamento público e privado. Emprendimiento e Sustentabilidade.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	10	20	30
Seminario	5	5	10
Traballo tutelado	5	30	35
Aprendizaxe baseado en proxectos	30	25	55
Lección maxistral	10	10	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Os estudantes presentarán, en grupo ou individualmente, as súas propostas de nova empresa, así como as estratexias específicas durante a simulación empresarial.
Seminario	Os estudantes poderán solucionar as súas dúbidas de traballos ou clases mediante un tempo específico de atención por parte do profesor.
Traballo tutelado	Os estudantes enfrontaranse, en grupo, á posta en marcha dunha empresa ficticia, explicando o seu modelo de negocio e completando os procesos legais.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Os estudantes enfrontaranse, en grupos, a unha competición simulada de empresas para practicar as habilidades e coñecementos adquiridos ao longo da titulación e así integrar todas as áreas funcionais da empresa.
Lección maxistral	O profesor exporá os contidos teóricos necesarios para a realización dos traballos e probas de avaliación posteriores. En todas elas solicitarase a participación dos estudantes, para garantir a correcta comprensión do explicado e manter o adecuado nivel de atención.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Todos os estudantes poderán consultar co profesor a título individual as dúbidas que teñan sobre os diferentes apartados da materia
Aprendizaxe baseado en proxectos	Un grupo de profesores atenderá as necesidades e consultas dos estudantes no marco dunha aprendizaxe colaborativo no que van ter que pór en marcha unha nova empresa, facendo fronte aos problemas do día a día dun directivo.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Presentación	Avaliación individualizada das presentacións realizadas.	10	B12	C3 C8 C11 C13 C16	D1 D3 D4 D5
Traballo tutelado	Avaliación subxectiva dos traballos presentados	30	B3	C5 C9 C10 C11 C12 C13 C15 C16	D1 D3 D4 D5
Aprendizaxe baseado en proxectos	Os estudantes enfrontaranse, en grupos, a unha competición simulada de empresas, para practicar os coñecementos e habilidades desenvolvidos durante a titulación.	30			
Lección maxistral	Exame individual	30	B1 B4 B5 B10 B13	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C11	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria.

Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (70% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2022/2023.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022/2023.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Dirección General de Industria y de la Pequeña y Mediana Empresa, **Empresa: creación y puesta en marcha**, Catálogo general de publicaciones oficiales, 2019

Dirección General de Industria y de la Pequeña y Mediana Empresa, **Herramienta autodiagnostico**, 2018

Dirección General de Industria y de la Pequeña y Mediana Empresa, **Empresa: cese y extinción de la sociedad**, Catálogo general de publicaciones oficiales, 2019

Osterwalder, A; Pigneur, Y; Smith, A; Bernarda, G, **Diseñando la propuesta de valor: Cómo crear los productos y servicios que tus clientes están esperando.**, Deusto, 2012

Osterwalder, A; Pigneur, Y., **Generación de modelos de negocio**, Deusto, 2011

Ries, E, **El método Lean Startup**, Grupo Planet, 2012

ADAIR, J., **Creative Thinking**, Kogan Page, 2009

BROWN, T., **Change by Design**, HarperCollins Publishers, 2009

HEATH, C. & D., **Ideas que pegan**, LID Editorial, 2011

KIM, W.C. y MAUBORGNE, R., **Blue Ocean Strategy: How to Create Uncontested Market Space and Make Competition Irrelevant**, Harvard Business School Press, 2005

KNAPP, J., **Sprint: El método para resolver problemas y testar nuevas ideas en solo 5 días.**, Simon & Schuster, 2016

BLANK, S. y DORF, B., **El manual del emprendedor: La guía paso a paso para crear una gran empresa**, Ediciones Gestión 2000, 2013

Bibliografía Complementaria

Ibañez, J.M.,, **NIVELES DE MADUREZ DE LA TECNOLOGÍA. TECHNOLOGY READINESS LEVELS.TRLS. UNA INTRODUCCIÓN**, Revista de Economía Industrial, 2014

Comisión Europea, **Una estrategia para las pymes en pro de una Europa sostenible y digital**, DOUE, 2020

Comisión Europea, **El Pacto Verde Europeo**, DOUE, 2020

IGAPE, **GUÍA PARA LA ELABORACIÓN DEL PLAN DE EMPRESA: Modelo Canvas Plan de Negocio**, IGAPE, 2016

GAIN, **Guía de deucciones e incentivos fiscales para la I+D+i**, GAIN, 2019

AENOR, **Guía de responsabilidad social UNE-ISO 26000:2012**, AENOR, 2012

WBCSD, **SDG Compass La guía para la acción empresarial en los ODS**, WBCSD, 2015

LORD, M., DEBETHIZY, D. y WAGER, J., **Innovation That Fits**, Prentice Hall, 2005

KUWASAKY, G., **Tha art of start 2.0**, Penguin group, 2015

THIEL, P., **De cero a uno: Cómo inventar el futuro.**, Ediciones Gestión 2000, 2015

MANZANERA, A., **Finanzas para emprendedores**, DEUSTO, 2010

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Traballo de Fin de Grao/V55G020V01991

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Ética e responsabilidade social corporativa/V55G020V01933

Réxime fiscal da empresa I/V55G020V01504

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Protocolo e relacións públicas**

Materia	Protocolo e relacións públicas			
Código	V55G020V01938			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Máiz Bar, Carmen			
Profesorado	Máiz Bar, Carmen			
Correo-e	maizbar@uvigo.es			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	Introducir ao estudante nos conceptos básicos das Relacións Públicas e do Protocolo e na súa aplicación á comunicación, a organización de eventos e o mantemento do protocolo social no ámbito empresarial en contornas multiculturais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Os estudantes serán capaces de definir e explicar o concepto de *RRPP e as súas principais ferramentas, así como identificar o papel das *RRPP na contorna empresarial	B2 B5 B13	C3 C5	D1
Os estudantes serán capaces de definir o concepto de protocolo e o seu papel no ámbito empresarial e explicar regras básicas do protocolo empresarial e institucional.	B2 B5 B13	C3 C5	D1
Os estudantes serán capaces de organizar un acto de acordo ás regras de protocolo, tanto individualmente como traballando en equipo.	B2 B5 B8 B9 B13 B14	C3 C5 C13	D1 D2 D3 D4 D5
Os estudantes coñecerán, comprenderán e utilizarán diferentes ferramentas de comunicación corporativa e manexarán as relacións informativas.	B2 B5 B13 B14	C3 C5	D1

Os estudantes serán capaces de utilizar ferramentas de comunicación para manter relacións informativas eficaces na resolución de casos prácticos, tanto individualmente como en equipo.	B2 B5 B8 B9 B13 B14	C3 C5 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Os estudantes serán capaces de resolver un caso práctico de xestión de comunicación en situación de crise traballando en equipo.	B2 B5 B8 B9 B13 B14	C3 C5 C13	D1 D2 D3 D4 D5
Os estudantes serán capaces de planificar, organizar e desenvolver diferentes tipos de eventos, especialmente no ámbito empresarial, traballando tanto individualmente como en equipo.	B2 B5 B8 B9 B13 B14	C3 C5 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Os estudantes coñecerán e utilizarán as pautas xerais do protocolo empresarial como elemento crave nas relacións empresariais a nivel intercultural.	B2 B5 B8 B9 B13 B14	C3 C5 C13	D1 D2 D3 D4 D5

Contidos

Tema	
1. PROTOCOLO E *RRPP	1.1 O protocolo como elemento *diferenciador. Concepto e Definición. 1.2 *RRPP. Concepto e principais ferramentas. 1.3 Identidade corporativa e imaxe corporativa.
2. REGRAS BÁSICAS DE PROTOCOLO OFICIAL PARA A ORGANIZACIÓN DE ACTOS	2.1 Carácter do acto 2.2 *Precedencias: a ordenación de asistentes 2.3 As presidenciais en protocolo 2.4 As invitacións e as notas do protocolo 2.5 Bandeiras e himnos
3. O PROTOCOLO EMPRESARIAL	3.1 Criterios xerais para a organización de actos empresariais 3.2 As *precedencias internas 3.3 As presidenciais nos actos das empresas e a ordenación dos seus invitados 3.4 Protocolo interno: 3.4.1 Protocolo escrito 3.4.2 Reunións de traballo 3.4.3 Presentacións 3.4.4 O teléfono 3.4.5 Protocolo nos agasallos 3.4.6 Organización de viaxes 3.5 Banquetes. Cortesía na mesa 3.6 Imaxe persoal 3.7 As relacións empresariais con outras culturas
4. RELACIÓNS INFORMATIVAS	4.1 Principais medios 4.2 O gabinete de prensa 4.3 O trato cos medios 4.4 Principais ferramentas: A nota de prensa. O dossier de prensa. A rolda de prensa
5. XESTIÓN DA COMUNICACIÓN EN SITUACIÓNS DE CRISES	5.1 Que é unha crise. Fases de desenvolvemento da crise 5.2 Plan de xestión de comunicación de crise 5.3 Ferramentas de comunicación nunha crise 5.4 Crise na rede
6. XESTIÓN, ORGANIZACIÓN E PRODUCCIÓN DE EVENTOS	6.1 Concepto de evento e tipoloxías 6.2 Organización dun evento 6.3 Eventos corporativos: algúns exemplos
7. RESPONSABILIDADE SOCIAL CORPORATIVA	7.1 Concepto 7.2 Plan de *RSC 7.3 Patrocinio e mecenado 7.4 *Micromecenazgo e *crowdfunding

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	10	32	42
Presentación	8	22	30
Traballo tutelado	10	45	55
Lección maxistral	20	0	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Os estudantes enfrontaranse, en grupo ou individualmente, a casos prácticos, reais ou figurados, en situacións nos cales aplicarán os coñecementos adquiridos durante as sesións maxistras.
Presentación	Os estudantes presentarán, en grupo ou individualmente, as conclusións que obteñan no desenvolvemento de análise de casos e elaboración de traballos e proxectos.
Traballo tutelado	Os estudantes realizarán ao longo do curso catro traballos: - Imaxe e identidade corporativa - Protocolo internacional nos negocios - Nota de prensa - Organización dun evento
Lección maxistral	O profesor exporá os contidos teóricos e técnicas básicas necesarios para a realización dos traballos e probas de avaliación posteriores. En todas elas solicitarase a participación dos estudantes, para garantir a correcta comprensión do explicado e manter o adecuado nivel de atención.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Seguimento individualizado da aprendizaxe de cada un dos estudantes.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Estudo de casos	Avaliación de casos e exercicios de clase individuais e en grupo	7	B2 B5 B8 B9 B13 B14	C3 C5 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Presentación	Avaliación individual das presentacións realizadas e observación sistemática do traballo do alumno na aula	3	B5 B8 B13 B14	C3 C5	D1 D3 D4 D5
Traballo tutelado	Avaliación dos traballos e proxectos desenvolvidos	40	B2 B5 B8 B9 B13 B14	C3 C5 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Lección maxistral	Exame individual final	50	B2 B5 B13 B14	C3 C5 C16	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria.

Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.

- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (50% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2022/2023.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022/2023.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Fuente Lafuente, Carlos, **Protocolo para eventos. Técnicas de organización de actos I**,

Herrero, J.C., Fuente Lafuente J.L., **La comunicación en el protocolo. Las redes sociales, Internet y los medios tradicionales en la organización de actos**,

Martínez Guillén, M.C., **Manual básico de protocolo empresarial y social**,

Castro Maeste, M.M., **Protocolo social**,

Scott M, Cutlip, Allen H. Center, Glen M. Broom, **Manual de relaciones públicas eficaces**, Gestión 2000,

Bodwin et al, **Events Management**, Routledge 3ª edición,

Van Der Wagen, **Event Management**, Person 4ª edición,

Losada Díaz, J.C., **Comunicación en la gestión de crisis**, UOC,

---

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de *IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xestión de procesos e sistemas de calidade**

Materia	Xestión de procesos e sistemas de calidade			
Código	V55G020V01939			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale OP	Curso 4	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Rodríguez Gavín, Mónica			
Profesorado	Rodríguez Gavín, Mónica			
Correo-e	mrgavin@externaliza.org			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	A materia aborda os aspectos necesarios para asegurar a adopción do enfoque baseado en procesos nos diferentes contextos organizativos, así como para asegurar o desenvolvemento, *implementación e mellora continua de sistemas de xestión da calidade de acordo coas normas e *referenciales de aplicación. Así mesmo, estúdase como relacionar a calidade e a sustentabilidade a través da adopción dun enfoque integrado de xestión e achéganse as claves para superar con éxito as auditorías de certificación de sistemas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Adquirir os coñecementos e as habilidades necesarias para asegurar a adopción do enfoque baseado en procesos nos diferentes contextos organizativos.	B1	C1	D1
	B2	C3	D2
	B3	C4	D3
	B5	C6	D4
	B8	C13	D5
	B9	C16	
	B13		
	B14		

Adquirir os coñecementos e as habilidades necesarias para asegurar o desenvolvemento, *implementación e mellora dos sistemas de xestión da calidade de acordo coas normas e *referenciales de aplicación.	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B13 B14	C1 C3 C4 C6 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Comprender a relación entre a calidade e a sustentabilidade e adquirir as competencias necesarias para a adopción dun enfoque integrado de xestión.	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B13 B14	C1 C3 C4 C6 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Adquirir os coñecementos e as habilidades necesarias para superar con éxito as auditorías de certificación dos sistemas de xestión.	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B13 B14	C1 C3 C4 C6 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5

Contidos

Tema

1. A CALIDADE E O SEU CONTEXTO
2. A XESTIÓN DE PROCESOS
3. OS SISTEMAS DE XESTIÓN DA CALIDADE
4. A INTEGRACIÓN DA CALIDADE E DA SOSTIBILIDADE
5. A AUDITORÍA DOS SISTEMAS DE XESTIÓN

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	25	40
Resolución de problemas	10	20	30
Presentación	5	10	15
Estudo de casos	10	20	30
Traballo	3	20	23
Presentación	3	5	8
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición polo profesorado do marco teórico necesario para asegurar a adecuada comprensión da materia e a orientación para o desenvolvemento dos casos, problemas e exercicios expostos.
Resolución de problemas	Formulación de problemas e/ou exercicios relacionados cos contidos da materia coa finalidade de que o alumnado proceda á súa análise e resolución.
Presentación	Exposición por parte do alumnado dos resultados do estudo de casos e traballos desenvolvidos.
Estudo de casos	Formulación de casos e exposición de situacións coa finalidade de que o alumnado leve a cabo a correspondente análise e propoña as solucións e/ou melloras que proceda.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Apoio do profesorado coa finalidade de asesorar e orientar ao alumnado en relación cos contidos e as actividades da materia, así como co proceso de aprendizaxe.

Estudo de casos	Apoio do profesorado coa finalidade de asesorar e orientar ao alumnado en relación cos contidos e as actividades da materia, así como co proceso de aprendizaxe.
Presentación	Apoio do profesorado coa finalidade de asesorar e orientar ao alumnado en relación cos contidos e as actividades da materia, así como co proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas	Apoio do profesorado coa finalidade de asesorar e orientar ao alumnado en relación cos contidos e as actividades da materia, así como co proceso de aprendizaxe.
Probas	Descrición
Traballo	Apoio do profesorado coa finalidade de asesorar e orientar ao alumnado en relación cos contidos e as actividades da materia, así como co proceso de aprendizaxe.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Traballo	Valorarase o contido dos traballos desenvolvidos polo alumnado.	30	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B13 B14	C1 C3 C4 C6 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Presentación	Valorarase a exposición de exercicios, problemas, casos e traballos desenvolvidos polo alumnado.	10	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B13 B14	C13	D1 D2 D3 D4 D5
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase exame parcial que incluírá preguntas obxectivas.	5		C1 C3 C4 C6	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realizarase exame parcial que incluírá preguntas de desenvolvemento.	5	B1 B2	C1 C3 C4 C6 C13 C16	
Exame de preguntas obxectivas	O exame final incluírá preguntas obxectivas.	25		C1 C3 C4 C6	
Exame de preguntas de desenvolvemento	O exame final incluírá preguntas de desenvolvemento.	25	B1 B2	C1 C3 C4 C6 C13 C16	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria.

Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (50% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico

2022/2023.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022/2023.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AENOR, **Norma UNE-EN-ISO 9000 (Sistemas de gestión de la calidad. Fundamentos y vocabulario)**, AENOR, 2015

AENOR, **Norma UNE-EN-ISO 9001 (Sistemas de gestión de la calidad. Requisitos)**, AENOR, 2015

UNE, **Norma UNE-EN-ISO 9004 (Gestión de la calidad. Calidad de una organización. Orientación para lograr el éxito sostenido)**, AENOR, 2018

EFQM, **Modelo EFQM de Excelencia**, CLUB EXCELENCIA EN GESTIÓN, 2020

UNE, **Norma UNE-EN-ISO 19011 (Directrices para las auditorías de los sistemas de gestión)**, AENOR, 2018

Bibliografía Complementaria

PARDO ÁLVAREZ, J.M., **Gestión por procesos y riesgo operacional**, 1ª ed, AENOR, 2017

GÓMEZ MARTÍNEZ, J.A., **Guía para la aplicación de UNE-EN ISO 9001:2015**, 1ª ed, AENOR, 2015

CIENFUEGOS, S., GÓMEZ N. y MILLAS, Y., **Guía para la realización de las auditorías internas de los sistemas de gestión**, 1ª ed, AENOR, 2021

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xestión da empresa familiar**

Materia	Xestión da empresa familiar			
Código	V55G020V01940			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Pereira Otero, Begoña			
Profesorado	Pereira Otero, Begoña			
Correo-e	begona.pereira@ieside.com			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	Adquirir os coñecementos que permitan coñecer e manexar as claves de éxito na continuidade das empresas familiares			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Coñecer a problemática propia da empresa familiar fronte a outros tipos de organizacións empresariais	B4 B5 B8 B9 B10 B12 B14	C1 C2 C3 C4 C8 C9 C10 C13 C15 C16	D4
Coñecer os principios básicos do goberno corporativo e dominar a súa aplicación ao caso particular das empresas familiares pequenas e medianas	B1 B2 B4 B9 B10 B12	C1 C3 C5 C6 C9	D2 D4
Comprender as relacións específicas que as empresas familiares teñen coa súa contorna e como as mesmas inflúen e condicionan a súa sustentabilidade empresarial, así como coñecer que cuestións débense regular para asegurar dita sustentabilidade desde un plano accionarial	B1 B2 B3 B4 B5 B9 B10 B11 B13	C1 C3 C4 C5 C8 C9 C10 C11 C12 C13 C15 C16	D1 D2 D3 D5

Contidos

Tema	
1 - A realidade propia e distintiva da empresa familiar	- Definición de Empresa Familiar - Algunhas características da Empresa Familiar - Modelos que explican a complexidade do Proxecto Empresa-Familia
2 - A sucesión, un momento crítico na evolución da empresa familiar	- O proceso de sucesión - Estratexias e elementos cruce para afrontar a sucesión - ¿Que Podemos aprender da sucesión das empresas familiares centenarias?
3 - Teoría de Axencia e Teoría de *Stewardship e a súa aplicación na empresa familiar	- A teoría de Axencia como eixo do desenvolvemento do goberno corporativo. - A empresa familiar vista desde a perspectiva de Axencia e desde a visión *Stewardship
4 - O Bo Goberno na pequena e mediana empresa familiar	- Deseño dos órganos de goberno e xestión e participación nos mesmos. - O rol da familia na empresa familiar
5 - O Protocolo ou Acordo Familiar	- Instrumentos xurídicos que permiten desenvolver as disposicións - Contido dun Protocolo Familiar

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	30	50
Obradoiro	10	5	15
Aprendizaxe baseado en proxectos	10	30	40
Estudo de casos	7	23	30
Presentación	4	8	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	0	2	2
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Lección maxistral	Exposición dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos que ten que desenvolver o *estudiantado, así como a discusión en grupo dos casos prácticos traballados polos estudantes fose da aula
Obradoiro	Traballo por parte dos estudantes, individualmente ou en grupo, dos casos prácticos relacionados coas bases teóricas desenvolvidas nas sesións maxistras
Aprendizaxe baseado en proxectos	*Tutorías en grupo para ver a evolución do traballo da materia, resolver as dúbidas que puidese haber e preparar a exposición final de curso
Estudo de casos	Traballo cos estudantes sobre casos prácticos/situacións no marco teórico da materia
Presentación	Exposición dos traballos de fin de curso por grupos diante de toda a aula

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Seguimento individualizado da aprendizaxe de cada un dos estudantes.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Seguimento individualizado da aprendizaxe de cada un dos estudantes.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Lección maxistral	Valorarase a cantidade e calidade das achegas do estudante á discusión, reflexión e debate na aula das sesións maxistras	10	B1 B2 B5 B12 B13 B14	C1 C2 C3 C4 C5 C6	D1 D2 D4 D5
Aprendizaxe baseado en proxectos	Elaboración dun proxecto final descritivo dunha empresa familiar, onde se aborde o diagnóstico da situación actual desde a perspectiva do tránsito sucesorio, así como as liñas de traballo a seguir	20	B1 B2 B3 B4 B5 B9 B10 B11 B12 B13 B14	C3 C5 C6 C8 C9 C10 C11 C12 C13 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Presentación	Exposición dun traballo final descritivo dunha empresa familiar, onde se aborde o diagnóstico da situación actual desde a perspectiva do tránsito sucesorio, así como as liñas de traballo a seguir	10	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B13 B14	C13	D2 D3 D4
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización do exame final da materia	50	B1 B2 B5 B13 B14	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C8 C9 C15	D1 D3 D4 D5
Exame de preguntas obxectivas	Valorarase o coñecemento adquirido polo estudante respecto ao marco conceptual no que se enmarca a *casuística propia da empresa familiar	10		C1 C2 C3 C4 C5	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria.

Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas fosen xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (50% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico en vigor.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só terase en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será "cega".

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso en vigor.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Corona, J., **Empresa Familiar: Análisis Estratégico**, Deusto S.A. Edicións, 2017

Donaldson, L.; Davis, J., **Stewardship Theory or Agency Theory: CEO Governance and shareholder returns**, 16, Australian Journal of Management, 1991

Dyer, W.G., **Cultural changes in family firms**, Jossey-Bass, 1986

Gallo, M.A., **La empresa familiar. Trampas, ciclos de vida, sucesión, órganos de gobierno**, Ediciones Folio, 1997

Negreira, F.; Negreira, J., **Cómo dirigir al Director General: la gestión de la zona gris**, mayo, Harvard Deusto Business Review, 2007

Negreira, F.; Negreira, J., **El Buen Gobierno en la Pyme Familiar**, Andavira Editorial, 2012

Negreira, F.; Negreira, J., **El Buen Gobierno de la empresa familiar: como jugar al golf y ganar al ajedrez**, febrero, Harvard Deusto Business Review, 2005

Negreira, F.; Negreira, J., **Planificar la sucesión en la empresa familiar: implicaciones**, 22, Revista de Empresa, 2007

Negreira, F.; Negreira, J.; Plaza, A., **Yo no vendí. No lo hagáis vosotros. Empresa familiar y sucesión**, Colección Escuela de Negocios Caixanova, Edicións, 2005

N.Costa, A.; Negreira, F.; Negreira, J., **50 Preguntas importantes sobre la Empresa Familiar**, Vida Económica, 2013

Tàpies, J.; Canals, C.M., **Sí quiero. El compromiso de la familia empresaria**, Libros de Cabecera, 2013

Ward, J.L., **Creating effective boards for private enterprises**, Jossey-Bass Publishers, 1991

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dirección estratéxica/V55G020V01503

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de *IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Liderado e habilidades da comunicación**

Materia	Liderado e habilidades da comunicación			
Código	V55G020V01941			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale OP	Curso 4	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Jamardo Suárez, Begoña			
Profesorado	Jamardo Suárez, Begoña			
Correo-e	begona.jamardo@ieside.com			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	Esta materia impartirase integramente en inglés, por tanto, é imprescindible que os estudantes acrediten, con anterioridade, estar en posesión dun certificado oficial acreditando un nivel *B2 de inglés			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código			
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Pensamento crítico e autocrítico		
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial		
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita		
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia		
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira		
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación		
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo		
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado		
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial		
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais		
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes		
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante		
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial		
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas		
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos		
D5	Motivación pola calidade e mellora continua		

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Auto avaliar o enfoque persoal de xestión de conflitos e o coeficiente de Intelixencia Intercultural para potenciar puntos fortes persoais e mellorar puntos débiles do estilo de liderado internacional dos estudantes.	B2 B5 B7 B8 B13	C13	D2 D5
Ser capaz de identificar e analizar as principais diferenzas en estilo de xestión e comunicación interpersoal, nos países obxecto de destino para exportacións galegas.	B1 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B13 B14	C5 C11 C13 C16	D1 D3 D5

Adestrar habilidades de negociación e mellorar as estratexias de comunicación tanto a nivel local como global, observando e utilizando sinais universais non verbais.	B5 B7 B13 B14	C13	D2 D5
---	------------------------	-----	----------

Contidos

Tema	
1. LIDERADO INTERNACIONAL.FUNDAMENTOS	1.1. Que é un dirixente internacional? 1.2. Como afecta a cultural á nosa percepción de realidade e estilo de liderado? 1.3. ¿Somos cada vez máis globais ou máis diversos? 1.4. Que é a cultura e que non o é 1.5. Diferenzas culturais en administración internacional
2. MODELOS de LIDERADO INTERCULTURAL	2.1. Hall 2.2. *Hampden *Turner &*amp;*amp;*Trompenaars 2.3. *The *Globe *Project 2.4. *The Lewis *Pyramid 2.5. *The *world *value *survey 2.6. *The *culture Map
3.*EXPATRIACION E DIRECCIÓN DE EQUIPOS INTERNACIONAIS	3.1 Diferenzas Culturais en recrutamento 3.2 *Expat- administración: Razóns para fracaso 3.3 Choque Cultural 3.4 Administración multicultural de equipos: equipos virtuais 3.5 Intercultural *Quotient Proba: Unha ferramenta para a mellora do liderado intercultural
4. MODELO *HOFSTEDE	4.1 Colectivista *vs individualista 4.2 Igualitaria *vs *jerarquica 4.3 Masculina *vs *feminina 4.4 Alta fronte a baixa incerteza 4.5 Longo *versus curto prazo .6 Indulxencia *vs contención
5. COMUNICACIÓN INTERNACIONAL EFICAZ	5.1 Negociación avanzada 5.2 O perfil do eficaz negociador internacional 5.3 Estilos de Comunicación: Do leste *vs Oeste 5.4 Comunicación Non verbal en *negociacion intercultural 5.5 Xestos: universal ou cultural? 5.6 Xestos reveladores

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	8	16	24
Presentación	6	18	24
Debate	4	4	8
Lección maxistral	30	60	90
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Traballo	0	2	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	En equipos de traballo, os estudantes analizarán casos que mostran conflitos de liderado, estratexia e comunicación, en distintas áreas funcionais da empresa. En clase presentarán os seus puntos de vista sobre os problemas detectados considerando o impacto da diversidade cultural.
Presentación	Os estudantes, organizados en equipos de traballo, exporán as diferenzas culturais entre España e un mercado estratéxico para Galicia, tanto desde un punto de vista sociolóxico como de xestión. Xogos interactivos e demostracións (*role *plays de reunións e de negociacións) que dean exemplos do contido da materia e que sexan capaces de manter a atención do público. Os equipos poderán convidar a profesionais do país destino que están a analizar.
Debate	Os líderes de hoxe teñen que estar ao día coas noticias globais. Os estudantes terán que expor en clase noticias ou documentais sobre conflitos actuais a nivel internacional que afectan as empresas. Realizaranse debates sobre os temas expostos, analizando o tema desde distintas perspectivas.
Lección maxistral	Presentaranse os contidos da materia facendo uso extenso de material audiovisual e relacionando temas coa nosa contorna social e económica, sempre desde unha perspectiva de responsabilidade social.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Presentación	Entrevistas que o *estudiantado mantén co profesorado para o asesoramento e desenvolvemento das actividades relacionadas coa materia e do proceso de aprendizaxe.
Debate	Entrevistas que o *estudiantado mantén co profesorado para o asesoramento e desenvolvemento das actividades relacionadas coa materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Estudo de casos	Valorarase a iniciativa e participación individual na aula durante os debates, análises de casos e lecturas, xa sexan presentados en soporte escrito como audiovisual.	10	B1 B2 B5 B7 B8 B9 B13 B14	C5 C11	D2 D5
Presentación	En equipos de traballo os estudantes realizarán unha exposición *contrastiva entre a cultura española e doutro país. Avaliaranse o contido (equipo), *sorporte (equipo) e a capacidade de comunicación en inglés (individual)	25	B1 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B13 B14	C13 C16	D1 D2 D3 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame final que abarcará todo o contido teórico da materia en preguntas de desenvolvemento e unha parte práctica que incluírá casos, noticias, exercicios e análises de situacións interculturais.	50	B1 B5 B7 B14	C5	D1 D5
Traballo	Os estudantes seleccionarán unha cultura cara á que teñan sentimentos ou prexuizos. Realizarán unha investigación a fondo para comprobar a veracidade dos seus prexuizos ou estereotipos e presentarán ante os seus compañeiros os resultados e o que aprenderon desta experiencia de investigación	15	B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B13 B14	C5 C13 C16	D1 D3 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A materia será aprobada sempre que no exame final obtéñase 3,5 puntos ou máis, sobre un total de 10.

Ningún traballo nin presentación será cualificado si contén algún parágrafo ou frase con plaxio ou bibliografía indebidamente presentada.

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria.

Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (50% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2022/2023.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 *ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será "cega".

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022/2023.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Hofstede, G et al.;, **Cultures and organizations: The software of the mind**, McGraw Hill, 2010

Bibliografía Complementaria

Alvarez, G, **La comunicación como reflejo cultural: elementos no verbales**, Mergablum, 2003

Trompenaars, F., **Riding the waves of culture**, The Economist, 1993

Jamardo, B., **Body language in intercultural negotiations**, Licolm Europe, 2006

Earley, P. et al., **Developing cultural intelligence at work**, Stanford Business books, 2006

Livernore, D., **The cultural intelligence difference**, Amazon books, 2011

Samovar,L.et al.,, **Intercultural Communication: A Reader**, 14th ed, Wadsworth, 2014

Llamazares, O., **Protocolo empresarial internacional**, Global Marketing Strategies, 2013

Gesteland, R, **Cross-cultural business behaviour**, CBS PRESS, 2002

Mole, J., **Mind your manners: Managing business culture in the New Global Europe**, Nicholas Brealey, 2003

Livernore, D., **Leading with cultural intelligence**, Amazon books, 2010

Dumetz, J. et al.,, **Cross-cultural management textbook**, Dumetz. Eds, 2012

Dowling,p.et al.,, **International Human Resources Management**, South Western Cengage, 2009

www.geert-hofstede.com,

www.business-negotiations.com,

www.pewresearch.org (country attitudes worldwide),

<http://www.worldvaluessurvey.org/> (cultural values worldwide),

www.kwintessential.co.uk (multicultural resources. On line quizzes.Free country guides),

Jamardo,B., **Lideranca intercultural: O grande desafio da globalizacio**, 20 Valores nº.1. Angola, 2011

www.globalnegotiator.com/es,

Simond, F, **Como negociar en inglés**, Global Marketing Strategies, 2010

www.CulturalIQ.com,

Molinsky, A, **Global Dexterity: How to adapt your behaviour across cultures**, HBS Publishing, 2013

Livernore, D, **Driven by difference: How Great Companies Fuel Innovation through Diversity**, Amazon Books, 2016

Xiandong, D, & Guo-Ming, Ch., **Conflict management and intercultural communication: The art of intercultural harmony**, Routledge, 2017

Meyer, Erin, **The Culture Map: Breaking Through the Invisible Boundaries of Global Business**, Public Affairs, 2016

Hastings, Reed & Meyer, Erin, **No rules rules: Netflix and the culture reinvention**, Penguin Press, 2020

Gladwell, Malcolm, **Outliers: The Story of Success**, Penguin Books, 2009

Brett,j & Mitchell, T, **How to build trust in business**, Harvard Business Review January31, 2020

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en inglés. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en inglés.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de *IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Comercio internacional**

Materia	Comercio internacional			
Código	V55G020V01942			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Moreno López, José Javier			
Profesorado	Moreno López, José Javier			
Correo-e	javier.moreno@ieside.com			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	Esta materia impartirase integramente en inglés, por tanto, é imprescindible que os estudantes acrediten, con anterioridade estar en posesión dun certificado oficial dun nivel B2 de inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Identificar as características principais das empresas exportadoras españolas.	B1	C9	D5
	B2	C13	
	B7	C16	
	B11		

Manexar os aspectos operativos do comercio internacional.	B3 B5 B7 B8 B14	C6 C7 C9 C11	D3 D4 D5
Habilidades para a procura e interpretación crítica da información necesaria para a elaboración dun plan de internacionalización dunha empresa.	B1 B2 B3 B5 B7 B8 B9 B10 B13 B14	C1 C3 C5 C6 C9 C11 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Capacidade para analizar a contorna do comercio internacional.	B1 B7 B8 B9 B10 B11 B13 B14	C13 C16	D2 D5
Entender como os obxectivos de desenvolvemento sustentable poden lograrse a través do comercio internacional.	B1 B2 B5 B7 B9 B10 B11 B14	C1 C5 C6 C9 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5

Contidos

Tema	
1. SETTING THE SCENE	1.1 Overview of the Issues Facing International Management 1.2 International Trade Statistics 1.3 Globalisation 1.4 Mainstreaming trade to attain SDGs 1.5 Trade Barriers 1.6 Economic Integration
2. INTERNATIONALISATION PROCESS	2.1 Internationalisation 2.2 Decision to Internationalise 2.3 Geographic Market Choice 2.4 Market Entry strategies
3. OPERATIONAL ASPECTS	3.1 Customs Clearance 3.2 INCOTERMS 3.3 International Transport of Goods 3.4 Methods of Payment 3.5 Fomenting International Commerce

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	48	76
Traballo tutelado	0	25	25
Seminario	0	5	5
Estudo de casos	14	0	14
Saídas de estudo	8	0	8
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia. Daranse as directrices para a realización dos casos e traballos.
Traballo tutelado	Traballos de avaliación continua.

Seminario	Entrevistas que o estudiantado mantén co profesorado para o asesoramento e desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Estudo de casos	Análise de situacións reais coa finalidade de detectar o problema e expor solucións.
Saídas de estudo	Visitas a institucións relevantes para que os alumnos poidan coñecer en persoa aspectos relacionados cos contidos básicos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Entrevistas que o estudiantado mantén co profesorado para o asesoramento e desenvolvemento das actividades relacionadas coa materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Entrevistas que o estudiantado mantén co profesorado para o asesoramento e desenvolvemento das actividades relacionadas coa materia e do proceso de aprendizaxe

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Lección maxistral	Exame Final	50	B1 B7 B13 B14	C1 C3 C6 C7	D1 D4 D5
Traballo tutelado	Ao longo do curso realizaranse casos prácticos e traballos que serán valorados polo profesor.	30	B7 B13	C1 C3 C6 C7	D1 D4 D5
Exame de preguntas obxectivas	Un punto de control na segunda metade do cuadrimestre	20	B1 B2 B3 B5 B7 B8 B9 B10 B11 B13	C5 C9 C11 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os traballos con algún parágrafo ou frase con plaxio, obterán unha cualificación de 0. Os traballos que non estean debidamente referenciados e/ou a bibliografía presentada incorrectamente, recibirán unha cualificación de 0. Non se aceptarán traballos, ou presentacións, fóra de prazo.

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria. Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (50% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2022/2023.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022/2023.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web de IESIDE.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

HILL, C. y HULT, G. T., **International Business - Competing in the Global Marketplace**, 13th edition, Mc Graw-Hill Education, 2021

Bibliografía Complementaria

ARTEAGA, J. (coordinador), **Manual de Internacionalización**, ICEX, 2017

CABRERA, A., **Logística Internacional**, ICEX, 2014

CERVIÑO, J., **Marketing Internacional - Nuevas perspectivas para un mercado globalizado**, Pirámide, 2014

GÓMEZ, H., **Empresa Internacionalizada y Responsabilidad Social**, ICEX, 2012

ICEX, **Curso Superior Estrategia y Gestión del Comercio Exterior**, 2nd edition, ICEX, 2005

LEVINSON, M., **The Box**, 2nd edition, Princeton University Press, 2016

NELSON, C., **Import/Export: How to Take Your Business Across Borders**, 4th edition, Mc Graw-Hill, 2009

ORTEGA, A., **El Nuevo Código Aduanero de la Unión Europea**, ICEX, 2017

PLA, J. and LEÓN, F., **Dirección Internacional de la Empresa**, Pearson - Prentice Hall, 2016

REUVID, J. and SHERLOCK, J., **International Trade: An Essential Guide to the Principles and Practice of Export**, 3rd edition, Kogan Page, 2011

Recomendacións

Outros comentarios

É imprescindible estar en posesión dun certificado oficial que acredite un nivel B2 de inglés para cursar esta materia.

A asistencia a clase é obrigatoria e penalizarase as faltas de asistencia na nota final de avaliación continua.

A corrección dos exames finais será "cega".

Esta guía docente está redactada polo coordinador en inglés. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en inglés.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Marketing internacional				
Materia	Marketing internacional			
Código	V55G020V01943			
Titulación	Grado en Administración y Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Departamento de IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Fafián García, Blanca			
Profesorado	Fafián García, Blanca			
Correo-e	blanca.fafian@ieside.edu			
Web	http://www.ieside.edu			
Descripción xeral	Esta materia se impartirá íntegramente en inglés, por lo tanto, es imprescindible que, con anterioridad, los estudiantes acrediten estar en posesión de un certificado oficial de un nivel B2 de inglés.			

Resultados de Formación y Aprendizaje

Código	
B1	Capacidad de análisis y síntesis
B2	Pensamiento crítico y autocrítico
B3	Habilidades relacionadas con el uso de aplicaciones informáticas utilizadas en la gestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral y escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet y, manejo de herramientas multimedia para la comunicación a distancia
B7	Leer y comunicarse en inglés como lengua extranjera
B8	Comunicarse con fluidez en su entorno incluyendo competencias interpersonales de escucha activa, negociación, persuasión y presentación
B9	Capacidad de desempeño efectivo dentro de un equipo de trabajo
B10	Emitir informes de asesoramiento sobre situaciones concretas de empresas y mercados
B11	Redactar proyectos de gestión global o de áreas funcionales de la empresa
B13	Capacidad de aprendizaje y trabajo autónomo
B14	Capacidad de aplicar los conocimientos teóricos y prácticos adquiridos en un contexto académico especializado
C5	Poseer y comprender conocimientos acerca de: La relación entre la empresa y su entorno evaluando su repercusión en la estrategia, comportamiento, gestión y sostenibilidad empresarial
C6	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Los distintos procesos, procedimientos y prácticas de gestión empresarial
C7	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Las principales técnicas instrumentales aplicadas al ámbito empresarial
C9	Identificar la generalidad de los problemas económicos que se plantean en las empresas, y saber utilizar los principales instrumentos existentes para su resolución
C11	Tomar decisiones estratégicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariales
C12	Solucionar de manera efectiva problemas y tomar decisiones utilizando métodos cuantitativos y cualitativos apropiados, incluyendo entre ellos la identificación, formulación y solución de los problemas empresariales
C13	Movilidad y adaptabilidad a entornos y situaciones diferentes
C16	Habilidades en la búsqueda, identificación e interpretación de fuentes de información económica relevante
D1	Gestión personal efectiva en términos de tiempo, planificación y comportamiento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidad de liderazgo, incluyendo empatía con el resto de personas
D3	Responsabilidad y capacidad para asumir compromisos
D4	Compromiso ético en el trabajo
D5	Motivación por la calidad y la mejora continua

Resultados previstos en la materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Aprendizaje de técnicas y conceptos básicos del marketing internacional. Introducir el conjunto complejo de la toma de decisiones en el ámbito de marketing internacional.	B7 B13	C5 C7 C9	D1 D4

Modernización de la toma de decisiones en el marketing y la estrategia de la empresa internacional. Conocimiento de los distintos aspectos que componen una estrategia de marketing para la empresa internacional.	B7 B13	C6 C7 C9 C11 C16	D1 D4
Análisis independiente y aplicación de conceptos de marketing en el entorno internacional.	B1 B3 B5 B7 B8 B11 B13 B14	C12 C13 C16	D1 D2 D5
Relacionando conceptos teóricos de marketing y estrategia de la empresa internacional a problemas concretos sobre las decisiones empresariales en el entorno internacional.	B1 B2 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B14	C13	D1 D2 D3 D4

Contenidos

Tema	
1. SCOPE OF INTERNATIONAL MARKETING STRATEGY	1.1 International marketing strategy 1.2 International marketing environment 1.3 Understanding international marketing
2. INTERNATIONAL MARKETING IN THE GLOBAL ECONOMY	2.1 Company resources and capabilities of international companies 2.2 Analysis of international competitors 2.3 Culture values 2.4 Political economy and its influence on international marketing 2.5 Public policy risk for international companies.
3. PRODUCT AND BRAND STRATEGIES	3.1 Consumer products 3.2 Industrial products 3.3 Service products 3.4 Building and communicating the global brand
4. INTERNATIONAL MARKETING OPERATIONS	4.1 Channels of international distribution 4.2 Pricing in international markets 4.3 Selling and negotiating 4.4 Decision making in international marketing operations

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección magistral	30	60	90
Estudio de casos	15	40	55
Examen de preguntas de desarrollo	3	0	3
Examen de preguntas de desarrollo	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Lección magistral	Exposición por parte do profesorado de los contenidos sobre la disciplina objeto de estudio. Se darán las bases y directrices para los trabajos que tiene que desarrollar el estudiante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección magistral	Entrevistas que el estudiante mantiene con el profesor de la asignatura para el asesoramiento y aprendizaje de actividades de la materia y del proceso de aprendizaje.
Probas	Descrición
Estudio de casos	Entrevistas que el estudiante mantiene con el profesor de la asignatura para el asesoramiento y aprendizaje de actividades de la materia y del proceso de aprendizaje.

Evaluación								
	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe					
Estudio de casos	Preparación de casos.	20	B2	C5	D1			
			B3	C6	D2			
			B5	C7	D3			
			B6	C9	D4			
			B7	C11	D5			
			B8	C12				
			B9	C13				
			B10	C16				
			B11					
			B13					
			Examen de preguntas de desarrolloExamen final	Examen final	60	B1	C5	D1
						B7	C6	D4
						B10	C7	D5
B13	C9							
B14								
Examen de preguntas de desarrolloControl	Control	20	B1	C5	D5			
			B2	C6				
			B11	C7				
			B13	C9				
			B14	C11				
				C12				

Outros comentarios sobre a Avaliación

El plagio será severamente penalizado.

No se aceptarán trabajos, o presentaciones, fuera de plazo.

La asistencia a las clases es un componente esencial de la evaluación y, por lo tanto, es obligatoria.

Todas las faltas serán tenidas en cuenta para el cálculo de las penalizaciones, aunque éstas hayan sido justificadas.

Las penalizaciones serán de aplicación en cada asignatura, en función de los siguientes baremos:

- La no asistencia a más del 10% de las horas lectivas, se penalizará con una reducción de un tercio en la evaluación continua de la asignatura.
- La no asistencia a más del 20% de las horas lectivas, se penalizará con una reducción de dos tercios en la evaluación continua de la asignatura.
- La no asistencia a más del 30% de las horas lectivas, se penalizará con un cero en la evaluación continua de la asignatura.

La nota obtenida en la evaluación continua (40% de la nota final) se mantendrá en todas las oportunidades de examen del año académico 2022/2023.

Para los estudiantes que se matriculen en la convocatoria de Fin de Carrera (que tienen 24 ECTS pendientes de cursos anteriores, con asignaturas cursadas pero no aprobadas) sólo se tendrá en cuenta la nota del examen.

La corrección de los exámenes finales será "ciega".

Las fechas y horarios de las pruebas de evaluación de las diferentes convocatorias son las especificadas en el calendario de pruebas de evaluación aprobado por la Junta de Centro para el curso 2022/2023.

En el caso de conflicto o disparidad entre las fechas de los exámenes prevalecerán las señaladas en la página web de la Facultad.

Fuentes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

BRADLEY, F., **International Marketing Strategy**, 5, Financial Times - Prentice Hall, 2004

CERVIÑO, J., **Marcas Internacionales: como crearlas y gestionarlas**, Pirámide, 2002

CERVIÑO, J., **Marketing Internacional: nuevas perspectivas para un mercado globalizado**, Pirámide, 2006

CZINKOTA, M., **International Marketing**, 9, Cengage Learning, 2011

HOLLENSSEN, S., **Global Marketing**, 5, Pearson, 2011

LEE, K. and CARTER, S., **Global Marketing Management**, 2, Oxford University Press, 2009

Recomendaciones

Outros comentarios

Es imprescindible estar en posesión de un nivel B2 de inglés para cursar esta materia.

La asistencia a clase es obligatoria y se tendrá en cuenta en la evaluación continua.

La corrección de los exámenes finales será "ciega".

Esta guía docente está redactada por el coordinador en inglés. En caso de existir diferencias entre versiones en idiomas distintos, la que prevalece es la que está en inglés.

MUY IMPORTANTE: la cuenta de correo del estudiante de IESIDE ha de ser la que el estudiante revise diariamente, dado que los avisos y comunicaciones se harán a esta cuenta. No se podrá alegar ignorancia ante cualquiera de estos avisos y comunicaciones.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Comunicación e publicidade				
Materia	Comunicación e publicidade			
Código	V55G020V01944			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Máiz Bar, Carmen			
Profesorado	Máiz Bar, Carmen			
Correo-e	maizbar@uvigo.es			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo coñecer os conceptos de comunicación e publicidade, como ferramentas para a relación cos grupos de interese, así como a súa localización dentro da estratexia da empresa. Estúdanse as diferentes ferramentas empregadas para a planificación estratéxica da publicidade e as fases dunha campaña publicitaria.			
	De forma paralela poranse en práctica todos os coñecementos adquiridos nas sesións teóricas a través da creación dunha marca e unha campaña publicitaria.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer os conceptos relacionados coa comunicación e a xestión publicitaria	B2	C1 C9 C13

Identificar os factores críticos de éxito nunha óptima planificación publicitaria	B5	C1	D1
	B6	C5	D2
	B10	C7	D3
	B13	C11	D4
			D5
Presentación e Defensa de Proxectos, Plans de Medios, Informes de Valoración de campañas	B1	C5	D4
	B3		D5
	B8		
	B9		
	B11		
	B14		

Contidos

Tema

1. A Comunicación, a publicidade e o marketing
2. A identidade corporativa, a imaxe corporativa e a reputación
3. Sostenibilidade e comunicación
4. Planificación estratéxica. Fases dunha Campaña.
5. O presuposto de publicidade e a axencia de publicidade.
6. Medios controlados
7. Medios estimados
8. Medios dixitais
9. Planificación e compra de medios
10. Creatividade publicitaria

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	6	12	18
Saídas de estudo	1	1	2
Lección maxistral	20	20	40
Traballo	22	22	44
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Estudaranse modelos de planificación publicitaria que deberán ser comentados polos estudantes en clase.
Saídas de estudo	Os estudantes visitarán polo menos unha Axencia de Publicidade e un departamento de publicidade de empresa.
Lección maxistral	Exporase por parte do profesor todos os coñecementos para o bo aproveitamento da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	O profesor atenderá a calquera dúbida respecto dos temas expostos e obxecto de debate, pódose a disposición dos estudantes para resolver calquera cuestión que se lle expoña, con tutorías persoais e en grupo.
Lección maxistral	O profesor atenderá a calquera dúbida respecto dos temas expostos e obxecto de debate, pódose a disposición dos estudantes para resolver calquera cuestión que se lle expoña, con tutorías persoais e en grupo.
Probas	Descrición
Traballo	O profesor atenderá a calquera dúbida respecto dos temas expostos e obxecto de debate, pódose a disposición dos estudantes para resolver calquera cuestión que se lle expoña, con tutorías persoais e en grupo.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Lección maxistral	Exame final.	50	B5 B9 B11 B14	C5 C7 C11	D2 D3 D4 D5
Traballo	Ao longo do curso realizaranse traballos e casos prácticos que serán tutelados e valorados polo profesor	40	B5 B8 B9 B13 B14	C5 C7	D1 D2 D3 D4 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame parcial.	10	B1 B5 B13	C5	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Non se admiten traballos entregados fóra de prazo.

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria. Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas fosen xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (50% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2022/2023.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só terase en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022/2023.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Mariola García Uceda, **Las Claves de la publicidad**, ESIC, 2011
- Angel Luis Cervera Fantoni, **Comunicación Total**, ESIC, 2008
- Mª Ángeles González Lobo y Mª Dolores Prieto del Pino, **Manual de Publicidad**, ESIC, 2009
- Enrique Ortega, **La Comunicación Publicitaria**, ESIC, 2004
- Teresa Pintado Blanco y Joaquín Sánchez Herrera, **Nuevas Tendencias en Comunicación**, ESIC, 2014
- Gómez Nieto Begoña, **Fundamentos de la Publicidad**, ESIC, 2017
- García López Javier, **Publicidad: Teoría y Práctica**, Centro de estudios Financieros, 2017
- Bazán Cea, Clara; de la Morena Olías, Jesús y Cortés Soria, Hernán, **Guía para la integración de la Responsabilidad Social Corporativa**, BOSCH, 2016
- García del Junco Julio, **Manual práctico de responsabilidad social corporativa**, PIRÁMIDE, 2018
- Vilajoana Alexandre Joana, **Cómo diseñar una campaña de publicidad**, UOC, 2015

Bibliografía Complementaria

- Ma Angeles González Lobo y Enrique Carrero López, **Manual de Planificación de medios**, ESIC, 2008
- Carlos Navarro Gutiérrez, **Creatividad publicitaria eficaz**, ESIC, 2010
- Ferrer Lorenzo, Ignasi, **Manual de gestión para la agencia de publicidad**, Pirámide, 2016
- Alard Josemaría, Julio y Monfort Abel, **Plan de Comunicación on y off en la práctica**, ESIC, 2017
- Veliz Montero, Fernando, **Comunicar construyendo diálogos estratégicos en 360ª para organizaciones del nuevo siglo**, GEDISA, 2017
- Henry Todd, **Creatividad práctica. Generar espacios para tener ideas en menos tiempo.**, CONECTA, 2012
- Coleman Daniel, **El espíritu creativo**, B DE BOOKS, 2016
- Restrepo González Ramiro, **Marketing responsable**, Universidad Pontificia Bolivariana, 2018

Heal Geoffrey, **Cuando los principios son rentables. Por qué actuar con responsabilidad social corporativa no sólo es lo correcto, sino lo más inteligente.**, Leader Summaries, 2008

Pérez Latre Francisco Javier, **Marcas humanas fundamentos de la publicidad en el siglo XXI**, PIRÁMIDE, 2018

Muela Molina Clara, **Manual de estrategias creativas en publicidad**, UOC, 2015

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dirección comercial II/V55G020V01502

Mercadotecnia internacional/V55G020V01943

Mercadotecnia dixital e relacional/V55G020V01945

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Mercadotecnia dixital e relacional				
Materia	Mercadotecnia dixital e relacional			
Código	V55G020V01945			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Von Eitzen Delgado, Jaime Christian			
Profesorado	Gómez Vieites, Álvaro Manuel Von Eitzen Delgado, Jaime Christian			
Correo-e	christian.delgado@ieside.com			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	O obxectivo fundamental do curso é capacitar aos estudantes na teoría e as prácticas de éxito dentro da mercadotecnia actual. A materia profundará na mercadotecnia *relacional, a mercadotecnia dixital e o comercio electrónico. Isto permitirá ao estudante desenvolver iniciativas de mercadotecnia e comunicación con coherencia e criterio de rendibilidade, aplicando as novas tecnoloxías.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Fomentar no *estudiantado as habilidades de procura e análise de información sobre as novas tecnoloxías e a súa aplicación na área de mercadotecnia	B1 B2 B3 B5 B6 B8 B11 B13 B14	C5 C13 C16	D1
Tomar decisións á hora de deseñar e executar distintas accións e plans relacionados coa mercadotecnia dixital e *relacional e o comercio electrónico	B1 B2 B3 B5 B6 B9 B11 B14	C5 C7 C9 C14	D1 D2 D3 D4 D5

Contidos

Tema	
MÓDULO 1: FUNDAMENTOS DA MERCADOTECNIA DIXITAL E *RELACIONAL	TEMA 1. O TIC e os cambios tecnolóxicos e sociais TEMA 2. Características principais da Mercadotecnia Dixital e *Relacional
MÓDULO 2: *WEBMARKETING	TEMA 3. Deseño e construción dun *Website TEMA 4. Promoción e comunicación en buscadores TEMA 5. Publicidade en Internet mediante *banners e outros formatos dixitais TEMA 6. Analítica Web
MÓDULO 3: E-mail E *MOBILE MERCADOTECNIA	TEMA 7. E-mail Mercadotecnia TEMA 8. *Mobile Mercadotecnia
MÓDULO 4: A COMUNICACIÓN NAS REDES SOCIAIS	TEMA 9. Características da comunicación nas redes sociais. TEMA 10. Utilización de *Facebook e de *Instagram como nova canle de comunicación. TEMA 11. Utilización de *Twitter como nova canle de comunicación. TEMA 12. *LinkedIn e o *networking profesional. TEMA 13. *Monitorización da reputación *on-*line.
MÓDULO 5: *CRM E *BUSINESS *INTELLIGENCE	TEMA 14. As ferramentas de *CRM. TEMA 15. Ferramentas de *Business *Intelligence.
MÓDULO 6: COMERCIO ELECTRÓNICO	TEMA 16. Introducción ao comercio electrónico. TEMA 17. As claves para a posta en marcha dunha tenda *on-*line. TEMA 18. Medios de pago electrónicos. TEMA 19. Loxística para o comercio electrónico. TEMA 20. Comercio electrónico móbil.
MÓDULO 7: LIMITACIÓNS LEGAIS NA MERCADOTECNIA DIXITAL E *RELACIONAL	TEMA 21. O marco legal e fiscal do comercio electrónico. TEMA 22. Seguridade e privacidade dos usuarios.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	18	12	30
Lección maxistral	25	25	50
Seminario	5	15	20
Práctica de laboratorio	5	25	30
Traballo	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O *estudiantado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a *ejercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou *algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a disciplina obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o *estudiantado. A asistencia ás sesións maxistras é obrigatoria.

Seminario Entrevistas que o *estudiantado mantén co profesorado para o asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Seminario Entrevistas que o *estudiantado mantén co profesorado da disciplina para o asesoramento/aprendizaxe de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Resolución de problemas	Exame final con preguntas de teoría e exercicios e problemas sobre a Materia	60	B1 B2 B14	C5 C7 C9 C13	
Práctica de laboratorio	Un control intermedio	20	B1 B2 B14	C5 C7 C9 C13	
Traballo	Preparación e presentación dun traballo final realizado en grupo	20	B1 B2 B3 B5 B6 B8 B9 B11 B13	C14 C16	D1 D2 D3 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria.

Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (40% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2022/2023.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será "cega".

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022-2023.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

GÓMEZ VIEITES, A., **Marketing relacional, directo e interactivo**, Ra-Ma, 2006

Bibliografía Complementaria

GÓMEZ VIEITES, A.; OTERO BARROS, C., **Redes sociais y su aplicación empresarial**, Ra-Ma, 2011

GODIN, S., **Permission Marketing**, Simon and Schuster, 1999

HALLIGAN, B., **Inbound Marketing: Get Found Using Google, Social Media, and Blogs**, John Wiley & Sons, 2010

LEVINE, R.; LOCKE, C.; SEARLS, D.; WEINBERGER, D., **The Cluetrain Manifesto: 10th Anniversary Edition**, Basic Books, 2009

LEWIS, D.; BRIDGER, D., **The Soul of the New Consumer**, Nicholas Brealy Publishing, 2000

LI, C.; BERNOFF, J., **Groundswell, Expanded and Revised Edition: Winning in a World Transformed by Social Technologies**, Harvard Business Review Press, 2011

MAQUIEIRA, J. M.; BRUQUE, S., **Marketing 2.0. El nuevo Marketing en la Web de las redes sociales**, Ra-Ma, 2009

NEWELL, F., **Loyalty.com: Customer Relationship Management in the New Era of Internet Marketing**, McGraw-Hill, 2000

PEPPERS, D.; ROGERS, M., **The One-to-One Future: Building Relationships One Customer at a Time**, Currency Doubleday, 1993

QUALMAN, E., **Socialnomics: How Social Media Transforms the Way We Live and Do Business**, John Wiley & Sons, 2009

SAFKO, L., **The Social Media Bible: Tactics, Tools, and Strategies for Business Success**, John Wiley & Sons, 2010

SCOTT, D. M., **The New Rules of Marketing and PR: How to Use Social Media, Blogs, News Releases, Online Video, and Viral Marketing to Reach Buyers Directly, 2**, John Wiley & Sons, 2010

SEYBOLD, P., **The Customer Revolution: How to Thrive When Customers Are in Control**, Crown Business, 2001

SOLIS, B., **Engage, Revised and Updated: The Complete Guide for Brands and Businesses to Build, Cultivate, and Measure Success in the New Web**, John Wiley & Sons, 2011

TROUT, J; RIVKIN, S., **Differentiate or Die: Survival in our era of killer competition**, John Wiley & Sons, 2000

WOLLAN, R.; SMITH, N.; ZHOU, C., **The Social Media Management Handbook: Everything You Need To Know To Get Social Media Working In Your Business**, John Wiley & Sons, 2011

ZARRELLA, D., **The Social Media Marketing Book**, O'Reilly Media, 2010

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dirección comercial II/V55G020V01502

Outros comentarios

A asistencia ás sesións maxistras é obrigatoria e terase en conta na avaliación continua.

A corrección dos exames finais será "cega".

En canto á aplicación dos principios da sustentabilidade da ONU e de Responsabilidade Social Global, nesta materia tamén se analizará o uso ético e responsable das técnicas de publicidade dixital, velando pola protección da privacidade dos usuarios e respectando o marco legal da Unión Europea.

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de *IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Informática avanzada para o reporting e control financeiro**

Materia	Informática avanzada para o reporting e control financeiro			
Código	V55G020V01946			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Crespo Cibrán, Miguel Ángel			
Profesorado	Crespo Cibrán, Miguel Ángel			
Correo-e	macrespo@yahoo.com			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	Preténdese que os estudantes profunden nos sistemas de Información aplicados á xestión empresarial. Ao longo da materia os estudantes estudarán a organización e explotación de datos mediante o deseño e construción de consultas que permitan analizar a información almacenada de acordo a distintos criterios de agrupación e *segmentación. Á súa vez, utilizarase unha folla de cálculo para realizar a análise dos datos mediante táboas dinámicas e outras ferramentas avanzadas. Todo isto complementarase ademais coa práctica da xestión e edición avanzada de documentos, e coa revisión das ferramentas e principais funcións incorporadas a un programa de presentacións.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Coñecer onde se atopan os datos das empresas e como estes están organizados	B1 B3 B13 B14	C7 C13 C16	D5
Identificar as necesidades de información para a toma de decisións das diferentes áreas ou departamentos da empresa	B1 B2 B13 B14	C9 C12 C16	D5

Obter os datos necesarios, a partir das súas orixes, para satisfacer as necesidades de información detectadas	B1 B9 B13 B14	C7 C9 C16	D5
Organizar a información previamente obtida de tal forma que sexa accesible para quen a vaia a utilizar	B1 B2 B3 B6 B9 B13 B14	C7 C9 C12 C13 C16	D1 D5
Crear informes e cadros de mando dinámicos con información relevante para a toma de decisións	B1 B2 B3 B6 B9 B13 B14	C7 C9 C12 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Coñecer o estado actual do software para a elaboración de indicadores e cadros de mando de usuario final	B1	C7	D5

Contidos

Tema	
1. Uso de táboas dinámicas da folla de cálculo como ferramenta de *Reporting e *Business *Intelligence	a. Funcionamento das táboas dinámicas *b. Elaboración de informes e cadros de mando usando táboas dinámicas *c. Formatos condicionais d. *Solver
2. Elaboración de informes de seguimento orzamentario	a. Confección dun orzamento *b. Seguimento do orzamento *c. Exemplo global: Orzamento dunha organización de exemplo e o seu control
3. Ferramentas informáticas de usuario para a implantación de Cadros de Mando na empresa	a. A indicadores clave de xestión *b. Indicadores por áreas funcionais e a súa presentación mediante táboas dinámicas e gráficos dinámicos *c. Indicadores dun cadro de mando integral e a súa presentación mediante táboas dinámicas e gráficos dinámicos d. *Implementación coa folla de cálculo dos indicadores dun cadro de mando integral
4. Un paso máis na elaboración de información relevante para a toma de decisións ao alcance do directivo actual	a. Últimas funcionalidades *b. Macros

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Prácticas con apoio das TIC	17	34	51
Resolución de problemas de forma autónoma	2	3	5
Observación sistemática	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	16	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Prácticas con apoio das TIC	Actividade na que se formulan casos prácticos ou exercicios relacionados coa materia. O estudante debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante *ejercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou *algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación de resultados utilizando as ferramentas informáticas ao seu alcance. Emprégase como complemento da lección maxistral.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan casos prácticos ou exercicios relacionados coa materia. O estudante debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante *ejercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou *algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación de resultados. Emprégase como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

Probas	Descrición
Observación sistemática	Entrevistas que o estudante mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Resolución de problemas de forma autónoma	Durante o curso o estudante haberá de resolver problemas e exercicios de forma *autónoma a fin de coñecer o seu grao de avance na materia como instrumento de avaliación continua. Este exercicio serán obxecto de cualificación e configurarán o 30% da nota	30	B1 B2 B3 B6 B9 B13 B14	C7 C9 C12 C13 C16	D1 D3 D4 D5
Observación sistemática	O 10% outorgarase pola contribución e participación activa do estudante nas clases	10	B1 B2 B3 B6 B9 B13 B14	C7 C9 C12 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	O 60 % restantes derivarase dun exame escrito de carácter global que se celebrará ao final da materia	60	B1 B2 B3 B6 B9 B13 B14	C7 C9 C12 C13 C16	D1 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para a superación da materia esixírase unha nota mínima de 3,5 puntos sobre 10 no exame final.

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria. Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (40% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2022/2023.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será "cega".

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Josep Curto y Jordi Conesa Caralt, **Introducción al Business Intelligence**, 2010,
Luis Muñiz González, **Reporting con Tablas Dinámicas En Excel**, 2014,

---

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Sistemas de información e TICs/V55G020V01935

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Contabilidade e control de xestión/V55G020V01947

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de *IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Contabilidade e control de xestión**

Materia	Contabilidade e control de xestión			
Código	V55G020V01947			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Andrés Mosquera, Andrés de			
Profesorado	Andrés Mosquera, Andrés de			
Correo-e	andres.andres.mosquera@uvigo.es			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	O curso revisa os sistemas de contabilidade de custos, e como se integran na contabilidade e planificación financeira e nos cadros de mando e sistemas integrados de xestión			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Adquirir coñecementos teóricos e prácticos sobre os distintos tipos de custo.		C1 C6 C7 C12 C14	
Aplicar modelos contables de custos sobre a base da realidade empresarial a analizar.	B1 B2 B3 B10 B13 B14	C1 C6 C7 C12 C14 C15 C16	
Aplicar técnicas orzamentarias para a planificación da actividade da empresa.	B1 B4 B5 B8 B9 B13 B14	C1 C3 C5 C6 C7 C8 C12 C13 C14 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Construír un sistema para a toma de decisións, baseado na elaboración de cadros de mando.	B1 B2 B3 B10 B12 B13 B14	C1 C6 C7 C9 C11 C12 C14 C15 C16	

Contidos

Tema	
1. PLANIFICACIÓN E CONTROL COMO FUNCIÓNS DA DIRECCIÓN.	1.1 Concepto de planificación e control. 1.2 Control da xestión empresarial. 1.3 Sistemas de información para a xestión empresarial. 1.4 A función de control da xestión.
2. CONTABILIDADE DE XESTIÓN E DE CUSTOS.	2.1 Contabilidade financeira *versus contabilidade de custos e contabilidade de xestión. 2.2 Clasificación dos custos. 2.3 Sistemas de cálculo de custos. 2.4 Contabilidade de xestión: rendibilidade de produtos, *lineas de negocio, decisións de prezo, comprar ou fabricar....
3. ORZAMENTOS E CONTROL ORZAMENTARIO.	3.1 Plans, programas e orzamentos. 3.2 O proceso orzamentario 3.3 Orzamentos operativos e de investimento. 3.4 Aprobación de orzamentos: síntese orzamentaria. Análise *what *if e análise de sensibilidade. 3.5 Control orzamentario. Análise de desviacións.
4. CADROS DE MANDO PARA O CONTROL DA XESTIÓN	4.1 Concepto de cadro de mando. Niveis. 4.2 Cadros de mando operativos 4.3 Cadro de Mando Directivo

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	20	30	50
Seminario	5	15	20
Lección maxistral	20	30	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	7	10
Traballo	5	15	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudo de casos	Resolución por parte dos estudantes de casos prácticos e situacións reais en base a modelos desenvolvidos previamente en grupo por parte do profesor.
Seminario	Control *tutorial do proceso de aprendizaxe do estudante. Exposición e resolución de dúbidas en grupos reducidos.
Lección maxistral	Exposición na aula por parte do docente dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Seguimento individualizado da aprendizaxe de cada un dos estudantes
Seminario	Seguimento individualizado da aprendizaxe de cada un dos estudantes
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Seguimento individualizado da aprendizaxe de cada un dos estudantes
Traballo	Seguimento individualizado da aprendizaxe de cada un dos estudantes

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Lección maxistral	Exame Final	50	B1 B2 B5 B14	C1 C3 C5 C6 C7 C8 C9 C12
Resolución de problemas e/ou exercicios	- 1 control a realizar de maneira individual para determinar o avance na *asimilación da materia	25	B1 B2 B3 B4 B5 B8 B9 B10 B12 B13 B14	C1 C3 C5 C6 C7 C8 C9 C11 C12 C13 C14 C15 C16
Traballo	*Resolución de casos prácticos realizados en grupo e achega dos estudantes dos debates realizados en clase. - Seguimento de traballo *grupalo que realizan os estudantes na clase, xa que na maior parte das sesións, os estudantes realízanse casos *prácticos en grupo habitualmente nos seus equipos informáticos.	25	B1 B2 B3 B4 B5 B8 B9 B10 B12 B13 B14	C1 C3 C5 C6 C7 C8 C9 C11 C12 C13 C14 C15 C16

Outros comentarios sobre a Avaliación

□ A información sobre as actividades avaliativas está dispoñible no espazo da materia no campus virtual, baixo a etiqueta □Avaliación□ de cada tema.

□ O alumnado terá opción a presentarse á convocatoria extraordinaria (segunda convocatoria) a partir da adaptación que destas actividades realice o docente e cuxo contido será colgado da plataforma. O exame de Segunda Oportunidade podería consistir nunha proba que puntúa o 100 % da nota.

□ Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispoñer dunha FOTOGRAFÍA actualizada* do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

(*) A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio dos poderes públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, do 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos

mesmos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Vacas Guerrero, Catalina, **Contabilidad de costes**, Pirámide, <https://business-school.odilo.es/info/00150584>, 2019

Álvarez-Dardet, María Concepción (Coord), **Contabilidad de gestión**, Pirámide, <https://business-school.odilo.es/info/contabilidad>, 2016

Bibliografía Complementaria

Robert S. Kaplan, Anthony A. Atkinson, **Advanced Management Accounting**, Prentice Hall International,

Juan F. Pérez-Carballo Veiga, **Control de la gestión empresarial**, ESIC,

Ángel Saez Torrecilla y otros, **Contabilidad de costes y control de gestión**, Mc Graw Hill,

Oriol Amat, Pilar Soldevila, **Contabilidad y gestión de costes**, Profit. 6ª Edición,

Muñiz L., **Control Presupuestario**, Accid Profit. Barcelona,

Amat J.M., **Control Presupuestario**, Gestión 2000,

Ballarín Fredes, E., Rosanas Martí, JM, Grandes Garci, MJ, **Sistemas de Planificación y Control**, Desclee de Brouwer,

Kaplan, R. Norton, D., **El Cuadro de Mando Integral**, Ed. Gestion 2000,

Amat, Joan Maria, **Control presupuestario**, Ed. Gestion 2000,

Bonell, Ramón, **Manual de empresa, mercados y finanzas**, Ed. Difusión Jurídica,

Martínez, Eduardo, **Finanzas para directivos**, Ed. McGrawHill,

Rivero, José, **Análisis de estados financieros**, Ed. Edisofer,

Suárez, Andrés, **Decisiones óptimas de inversión y financiación en la empresa**, Ed. Pirámide,

---

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Creación de empresas e business plan/V55G020V01937

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Decisións de financiamento/V55G020V01501

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de *IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Análise contable e auditoría**

Materia	Análise contable e auditoría			
Código	V55G020V01948			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Nogueira Veleiro, Hernán			
Profesorado	Nogueira Veleiro, Hernán			
Correo-e	hernan.nogueira@ieside.com			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	Proporcionar ao alumno un coñecemento adecuado das normas contables que lle permita elaborar e interpretar a información financeira, abordarase tamén os obxectivos da auditoría de contas, as normas que regulan a profesión e os procedementos a realizar durante unha auditoría para obter unha seguridade razoable de que a información financeira está libre de *incorrecciones.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes

C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Capacidade para interpretar e aplicar a normativa contable	A2		C1	
	A3		C2	
			C3	
			C4	
			C5	
			C6	
			C7	
			C10	
			C15	
			C16	
Comprensión da información financeira	A2	B1	C1	
	A3	B2	C2	
		B4	C3	
		B5	C10	
		B8	C12	
		B9	C13	
		B10	C15	
		B11	C16	
		B12		
		B14		
Reforzar e ampliar os coñecementos para a preparación das contas anuais dunha empresa	A2	B1	C4	
	A3	B5	C5	
		B8	C10	
		B10	C11	
		B11	C12	
Adquirir os coñecementos necesarios para a preparación ou interpretación dos informes de auditoría	A3	B1	C4	D4
		B2	C5	
		B10	C7	
			C8	
			C10	
		C15		
Coñecer, interpretar e aplicar as ferramentas de que dispón o auditor para o desenvolvemento do seu traballo	A2	B1	C3	D1
	A3	B2	C9	D2
		B3	C12	D3
		B5	C15	D4
		B8	C16	D5
		B10		
		B11		
		B13		
		B14		

Contidos

Tema	
1.A información financeira empresarial	1.1 Elementos principais da información financeira. 1.2 Marco legal e obrigacións de publicación da información financeira. 1.3 Principios e normas de contabilidade xeralmente aceptados. 1.4 Normas de elaboración das contas anuais.
2. A Auditoría	2.1 A auditoría de contas anuais. 2.2 Lexislación sobre auditoría de contas anuais. 2.3 Tipos de auditoría e os seus obxectivos. 2.4 Normas de auditoría. 2.5 Organismos emisores de Normas de auditoría.

3. Normas de Auditoría	3.1 Normas Internacionais de Auditoría para a súa aplicación en España (NIA-É). 3.2 Responsabilidades e principios xerais 3.3 Avaliación do Risco e Resposta aos Riscos Avaliados 3.4 Evidencia de Auditoría 3.5 Utilización do traballo doutros 3.6 Conclusión e Informe de Auditoría
4. A auditoría por áreas. Riscos de auditoría e procedementos de revisión	4.1 Inmobilizado material e investimentos inmobiliarios. 4.2 Inmobilizado intanxible. 4.3 Instrumentos financeiros 4.4 Existencias 4.5 Ingresos e Debedores comerciais. 4.6 Efectivo e outros activos líquidos equivalentes. 4.7 Fondos Propios. 4.8 Subvencións, doazóns e legados recibidos. 4.09 Provisións. 4.10 Impostos. 4.11 Feitos posteriores
5. O informe de auditoría	5.1 Elementos básicos do informe 5.2 Circunstancias con posible efecto na opinión. 5.3 A opinión do auditor

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22	40	62
Resolución de problemas	20	0	20
Traballo tutelado	10	10	20
Exame de preguntas obxectivas	3	0	3
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	20	20
Exame de preguntas de desenvolvemento	5	20	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas/exercicios relacionados coa materia obxecto de estudo. O alumno debe desenvolver solucións mediante a interpretación dos feitos e a norma contable de aplicación
Traballo tutelado	O estudante desenvolverá supostos, xeralmente, en Grupo que serán obxecto de presentación e debate.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Seguimento individualizado da aprendizaxe de cada un dos estudantes.
Probas	Descrición
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Seguimento individualizado da aprendizaxe de cada un dos estudantes.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Resolución e presentación de casos prácticos	10	A2 A3 B1 B4 B5 B11 B13 B14

Traballo tutelado	Desenvolvemento de traballos e *argumentación das conclusións alcanzadas	20	A2 A3	B1 B2 B3 B4 B5 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Exame de preguntas obxectivas	Realización de probas tipo test para avaliar o progreso individual do alumno.	10	A2 A3	B1 B4 B5 B11 B13 B14		
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización dun exame á finalización do curso.	60	A2 A3	B1 B4 B5 B11 B13 B14		

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria. Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas. As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos: - A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia. - A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia. - A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia. A nota obtida na avaliación continua (40% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2022/2023. Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame. A corrección dos exames finais será cega. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022/2023. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

REAL DECRETO 1514/2007, de 16 de novembro, por el que se aprueba el Plan General de Contabilidad,

Real Decreto 1159/2010, de 17 de setembro, por el que se aprueban las Normas para la Formulación de Cuentas Anuales Consolidadas,

Ley 22/2015, de 20 de xullo, de Auditoría de Cuentas,

Reglamento de desarrollo de la Ley de Auditoría de Cuentas, aprobado mediante Real Decreto 2/2021, de 12 de enero,

Reglamento (UE) no 537/2014 del Parlamento Europeo y del Consejo, de 16 de abril de 2014.,

ICAC, Normas Técnicas de Auditoría,

Sergio M. Jiménez Cardoso , José Luis Arquero Montaña , Ignacio Ruiz Albert, **Plan General de Contabilidad ANOTADO**, 8ª Edición, Piramide, 2021

KPMG, **Plan General de Contabilidad. Comentarios y desarrollos prácticos**, 5ª Edición, Thomson Reuters-Aranzadi, 2021

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Contabilidade e control de xestión/V55G020V01947

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Trabajo de Fin de Grado**

Materia	Trabajo de Fin de Grado			
Código	V55G020V01991			
Titulación	Grado en Administración y Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castellano Gallego			
Departamento	Departamento de IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Caneda González, Anabel			
Profesorado	Caneda González, Anabel			
Correo-e	anabel.caneda@ieside.com			
Web	http://www.ieside.edu			
Descripción xeral	El Trabajo Fin de Grado está orientado para que el estudiante pueda demostrar su capacidad de integración de los diversos contenidos formativos recibidos y la adquisición de las competencias vinculadas a la titulación.			

Resultados de Formación y Aprendizaje

Código	
B1	Capacidad de análisis y síntesis
B2	Pensamiento crítico y autocrítico
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas y situaciones al público tanto especializado como no especializado
B5	Habilidades de comunicación oral y escrita
B12	Haber desarrollado aquellas habilidades de aprendizaje necesarias para emprender estudios posteriores con un alto grado de autonomía
B13	Capacidad de aprendizaje y trabajo autónomo
B14	Capacidad de aplicar los conocimientos teóricos y prácticos adquiridos en un contexto académico especializado
C1	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Las interrelaciones existentes entre los distintos subsistemas que conforman el sistema empresarial
C2	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Las instituciones económicas como resultado y aplicación de representaciones teóricas o formales acerca de cómo funciona la economía
C3	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Los aspectos internos, funciones y procesos de las organizaciones incluyendo su naturaleza, estructura, gobierno, operativa y dirección
C4	Poseer y comprender conocimientos acerca de: El marco económico que regula las actividades empresariales, y la correspondiente normativa
C5	Poseer y comprender conocimientos acerca de: La relación entre la empresa y su entorno evaluando su repercusión en la estrategia, comportamiento, gestión y sostenibilidad empresarial
C6	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Los distintos procesos, procedimientos y prácticas de gestión empresarial
C7	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Las principales técnicas instrumentales aplicadas al ámbito empresarial
C8	Aplicar los conocimientos adquiridos a futuras situaciones profesionales y desarrollar competencias relacionadas con la elaboración y defensa de argumentos y resolución de problemas dentro de su área de estudio
C9	Identificar la generalidad de los problemas económicos que se plantean en las empresas, y saber utilizar los principales instrumentos existentes para su resolución
C11	Tomar decisiones estratégicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariales
C12	Solucionar de manera efectiva problemas y tomar decisiones utilizando métodos cuantitativos y cualitativos apropiados, incluyendo entre ellos la identificación, formulación y solución de los problemas empresariales
C15	Tener la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética
C16	Habilidades en la búsqueda, identificación e interpretación de fuentes de información económica relevante
D1	Gestión personal efectiva en términos de tiempo, planificación y comportamiento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D3	Responsabilidad y capacidad para asumir compromisos
D4	Compromiso ético en el trabajo
D5	Motivación por la calidad y la mejora continua

Resultados previstos en la materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Comprender de forma sistemática y crítica una temática, problema o ámbito de estudio, incorporando marcos teóricos y conocimientos disponibles, así como juicios que incluyan una reflexión de carácter social, científica y/o ética.			C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C9
Aplicar procesos y procedimientos para recoger, analizar e interpretar datos e información relevante de manera metódica para generar una conclusión o propuesta dentro de una temática, problema o ámbito de estudio, sostenida por argumentos o razonamientos coherentes.	B2 B12		C11 C12 C15 C16
Adquirir compromisos y ejercer responsabilidades personales de carácter profesional, poniendo en práctica hábitos de trabajo individual, imprescindibles para realizar actividades intelectuales complejas durante un período de tiempo determinado.	B13 B14		D1 D3 D4
Elaborar un texto escrito que se ajuste a criterios de calidad y convenciones académicas dentro del área propia de estudio y que recoja de forma sistemática el planteamiento, proceso y resultado del trabajo fin de grado.	B1 B4 B5	C8 C11 C15	D5
Transmitir los conocimientos y habilidades adquiridas, y presentar de forma rigurosa y convincente el trabajo realizado, de forma escrita y oral.	B4 B5	C15	

Contenidos

Tema	
Cada estudiante abarcará una temática, problema o ámbito de estudio que constituya el objeto del trabajo fin de grado dentro del área propia del Grado de Administración y Dirección de Empresas.	<p>Desarrollar el tema de acuerdo a las sugerencias de los tutores y siguiendo los formatos propuestos por la facultad.</p> <p>El tutor será el encargado de verificar que se alcanzan los objetivos propuestos, en cuyo caso emitirá un informe favorable para que el estudiante pueda proceder a la defensa del trabajo.</p>

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	0.5	10.5	11
Trabajo tutelado	8	276	284
Actividades introductorias	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Presentación	Exposición por parte del estudiante ante el Tribunal de su TFG.
Trabajo tutelado	El estudiante, de manera individual, elabora un documento sobre la temática. Se trata de una actividad autónoma del estudiantes que incluye la búsqueda y recogida información, lectura y manejo de bibliografía, redacción, etc. El estudiante dispone de tutorías personalizadas para la elaboración y seguimiento del Trabajo Fin de Grado.
Actividades introductorias	Presentación de la materia de TFG y de los requisitos que es necesario cumplir.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Trabajo tutelado	Tutorías personalizadas para el seguimiento del trabajo autónomo del estudiante, donde el tutor orienta y supervisa la metodología, elaboración, así como cualquier otro aspecto académico relativo al Trabajo Fin de Grado.

Evaluación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Presentación	Calificación de la defensa por parte del Tribunal.	30	
	Exposición por parte del estudiante del contenido de la memoria del TFG, y respuesta a las preguntas formuladas por los miembros del Tribunal.		

En la memoria del TFG el estudiante presenta el resultado obtenido en la elaboración del trabajo.

Outros comentarios sobre a Avaliación

Trabajo Fin de Grado tiene que ser elaborado de forma individual y autónoma por cada estudiante, bajo la orientación de un tutor académico.

El TFG tiene que ser inédito. No se aceptará, en ningún caso, la presentación de un TFG que contenga parte de un trabajo que haya sido realizado previamente para otra materia de la titulación o presentado a otra institución.

El Trabajo Fin de Grado finalizará con la presentación y defensa por parte de su autor, de forma individual, ante un Tribunal que lo evaluará y lo calificará.

En primer lugar el estudiante tendrá que entregar la Memoria del TFG.

Una vez que el tutor haya considerado que el trabajo es apto para defensa, se realizará la presentación oral de la misma durante 15 minutos y tendrá que defenderla ante los miembros del Tribunal que podrán preguntar o discutir con el estudiante aquellos aspectos que consideren necesarios.

Las fechas y horarios de las pruebas de evaluación de las diferentes convocatorias son las especificadas en el calendario de pruebas de evaluación aprobado por la Junta de Centro para el curso 2022/2023.

En el caso de conflicto o disparidad entre las fechas de los exámenes prevalecerán las señaladas en la página web de IESIDE.

Fuentes de información

Bibliografía Básica

Baelo Álvarez, Manuel, **El arte de presentar trabajos académicos ante un tribunal: guía práctica para estudiantes universitarios**, 2ª, Círculo Rojo, 2017

Durán Martínez, Ramiro (Coord), **Guía didáctica para la elaboración de un trabajo académico**, Iberoprinter, 2017

Bibliografía Complementaria

Recomendaciones

Outros comentarios

Es requisito imprescindible que los estudiantes que quieran matricularse en la materia Trabajo Fin de Grado estén matriculados de todas las materias que le queden para finalizar el plan de estudios.

La materia Trabajo Fin de Grado será la última materia en ser evaluada.

Es imprescindible la lectura de la Normativa de IESIDE para la Realización del Trabajo Fin de Grado. Incumplimiento de esta normativa dará lugar a una calificación de "No apto".

Esta guía docente está redactada por el coordinador en castellano. En caso de existir diferencias entre versiones en idiomas distintos, la que prevalece es la que está en castellano.

MUY IMPORTANTE: la cuenta de correo del estudiante de IESIDE ha de ser la que el estudiante revise diariamente, dado que los avisos y comunicaciones se harán a esta cuenta. No se podrá alegar ignorancia ante cualquiera de estos avisos y comunicaciones.
